

ΝΕΑ ΤΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ

Έτος 19^ο • Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ
Αριθμός Φύλλου 196
Απρίλιος-Μάιος-Ιούνιος 2001

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΩΝ
ΔΗΜΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ «Η ΕΝΟΤΗΤΑ»
ΤΑΪΓΕΤΟΥ 38 • 15234 ΧΑΛΑΝΔΡΙ • ΤΗΛ: 6831056

PORT
PAYÉ
HELLAS



Το χορευτικό της Καταβόθρας.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΜΑΣ

Σας γνωρίζουμε απ' όσα κι εμείς γνωρίζουμε, σχετικά με τις εκδηλώσεις που θα γίνουν το καλοκαίρι στην περιφέρεια του δήμου μας. Οι πληροφορίες είναι προφορικές.

1. Στις 26-7-2001, στο Ελευθέρι ο πολιτιστικός σύλλογος θα διοργανώσει βραδιά με δημοτική μουσική - χορούς - ποτά, ψητά, κλπ. Θα κυκλοφορήσει πρόγραμμα αναλυτικό.

2. Στις 3-8-2001, στο Μαργαρίτι, ο αθλητικός σύλλογος ΑΡΗΣ στο προαύλιο του Αϊ - Βασίλη θα έχει χοροεσπερίδα με δημοτική μουσική, ποτά, μεζέδες, λαχειοφόρο αγορά. Η εκδήλωση γίνεται για την οικονομική ενίσχυση του «ΑΡΗ», μα πάνω απ' όλα να βρεθούμε και να γλεντήσουμε.

3. Στις 4-8-2001 η αδελφότητα ξε-

νιτεμένων και ο Δήμος Μαργαριτίου στην πλατεία, μπροστά από το Δημαρχείο διοργανώνουν το αντάμωμα όλων των δημοτών, όλων των διαμερισμάτων ξενιτεμένων και μη, με μουσική, χορό, τραγούδι κλπ.

Θα κυκλοφορήσει πρόγραμμα, θα γίνουν αφισκοκολλήσεις. Τα άλλα διαμερίσματα κρατάνε μυστικές τις εκδηλώσεις τους για να μας εκπλήξουν.

Συμπατριώτες, τιμήστε με την παρουσία σας τις εκδηλώσεις. Στηρίξτε τις προσπάθειες όλων των φορέων. Διαφημίστε μέσα από αυτές τον τόπο μας, την παράδοσή μας, τη φιλοξενία μας. Ζωντανέψτε τα χωριά επισκεπτόμενοι όλες τις εκδηλώσεις κι όχι μόνο την εκδήλωση του χωριού του ο καθένας. Σας περιμένουμε.

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας

εύχεται στους συμπατριώτες μας,
στις οικογένειές τους
και στις οικογένειές τους
να περάσουν ένα ξεγνοιαστο
όμορφο χαρούμενο
και
αναίμακτο καλοκαίρι

«Καλές Διακοπές»

Η εφημερίδα λόγω θερινών διακοπών
θα ξανακυκλοφορήσει τον Σεπτέμβριο.

Ευχαριστούμε
το Δ.Σ. της Αδελφότητας

ΝΕΑ ΤΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ

ΕΤΟΣ 196 Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ
Αριθμός Φύλλου 156
Απρίλιος-Μάιος-Ιούνιος 2001

Ιδιοκτήτης
ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΩΝ
ΔΗΜΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ
«Η ΕΝΟΤΗΤΑ»
Ταϊγέτου 38 • 152 34 ΧΑΛΑΝΔΡΙ

Εκδότης
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ
Πρόεδρος της Αδελφότητας
Ταϊγέτου 38 • 152 34 ΧΑΛΑΝΔΡΙ
Τηλ. σπιτιού: 68.31.056 - 0684 31778

Διευθυντής
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ
Ταϊγέτου 38 • 152 34 ΧΑΛΑΝΔΡΙ
Τηλ. 68.31.056

Εμβάσματα
ΓΙΩΡΓΑ ΟΥΡΑΝΙΑ
Αμαλθείας 9 • 113 64 ΚΥΨΕΛΗ
Τηλ. 8614058
ΘΑΝΑΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Ολυμπίας 14 • 176 73 ΚΑΛΛΙΘΕΑ
Τηλ. 9520200
Συνδρομές στο Μαργαρίτι
ΦΑΝΗΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Ηλεκτρονική στοιχειοθεσία
Επιμέλεια-Ατελιέ-Εκτύπωση
PRESS LINE
Υπεύθυνος: Ν. Πανδής
Μάγερ 11 • 104 38 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. Κέντρο 5225479 FAX: 5243345

Τα άρθρα δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη και τις απόψεις του Συλλόγου.

Χρήσιμα Τηλέφωνα:

Δήμος Μαργαριτίου	94760-62
Δήμος Μαργαριτίου FAX	94207
Λύκειο	94711
Γυμνάσιο	94323
Δημοτικό	94280
Ιατρείο	94211
Παιδ. Σταθμός	94221
Νηπιαγωγείο	94221
Δ. Ελευθερίου	94325
Δ. Μαζαρακιάς	95294
Δ. Καρτερίου	95366
Δ. Καταβόθρας	94235
Δ. Σπαθαριάων	94638
Δ. Μεσοβουνίου	-
Αστ. Τμήμα	94206

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

- Η οικογένεια Κυριάκη Βασιλή του Χαράλ. από το Ελευθέρι απέκτησε αγοράκι. Είναι το τρίτο της παιδί.
- Ο Ηλίας και η Αθηνά Λιάκη από την Αγ. Κυριακή απέκτησαν το δεύτερο αγοράκι.
Να τους ζήσουν

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

- Η Ελευθερία Γ. Μπάκα από το Ελευθέρι και ο Θωμάς Μπόλωσης από το Μαργαρίτι.
- Η Βακάλη Αλίκη από Ιωάννινα και ο Μπότσιος Βασίλης του Ν. από Αγ. Κυριακή.
- Ο Κυριάκης Θωμάς του Θ. από Ελευθέρι και η Νικολέτα Γκανή από Ιωάννινα.
Καλά στέφανα

ΓΑΜΟΙ

- Η Άννα Ν. Μπότσιου από Αγ. Κυριακή και ο Κων/νος Γρ. Μανώλης από την Άρτα.
- Η Παναγιώτα Ε. Χαλκή από Αγ. Κυριακή και ο Μιχάλης Θ. Βασιλείου από το Λιβαδάρι.
Να ζήσουν

ΘΑΝΑΤΟΙ

- Ο Πέτρος Δ. Γκίνης ετών 24 από το Μαργαρίτι, σε τροχαίο
- Η Βασιλική Βλ. Μπόρου ετών 18 από το Μαργαρίτι.
- Η Δήμητρα συζ. Αλκ. Τζανή ετών 72 από το Ελευθέρι.
- Η Κυβέλη Γ. Χρήστου ετών 18 από την Πάργα, σε τροχαίο.
- Η Θάνου Παρασκευή συζ. Νικ., ετών 82, στην Αθήνα.
- Η Σταμάτη Μαρία συζ. Γ. ετών 90, στο Ελευθέρι.
- Ο Γάκης Νάστας του Ν. ετών 80, στο Ελευθέρι.

*Τους δικούς
τους συλλυπούμεθα*

Υ.Γ.: Τα κοινωνικά, τυχαία τα μαθαίνουμε όσο κι αν σας φαίνεται αστείο!

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ • ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

10.000 Δρχ.: Κυριάκης Δ. Χαράλαμπος • Θάνος Χρήστος • Λιοπιάρης Πέτρος • Τσοβίλης Χαράλαμπος • Μπόλωσης Ντίνος • Ιερέας Γκίνης Βασ. • Κυριάκης Ε. Κώστας • Μπαλούμη Παρασκευή.
5.000 Δρχ.: Χαλκής Κ. Βασίλης • Μπότσιος Η. Ευάγγελος • Θάνος Θεόδωρος • Κλέαρχος Α. Κυριάκης • Χαλκής Γ. Θωμάς • Τσίτσας Αθανάσιος • Λουκούμης Γρηγόρης • Αηδόνης Χ. Δημήτρης • Σερίφης Γεώργιος • Σωτηρίου Σταύρος • Θανάκου Ζαχαρώ.

1.000 Δρχ.: Δούκας Γεώργιος.

500 Δρχ.: Τζούρος Θεμιστοκλής.

Πάσχα στο Λιβαδάρι

Ο Αϊ-Λιάς αιώνες κοιμάται στην αγκαλιά του δαφνοστόλιστου Πεζόβολου. Ξυπνά στις μεγάλες γιορτές να μας δεχτεί στο χώρο του. Φέτος έμεινε κι από εφημέριο, αφού συνταξιοδοτήθηκε ο παπα-Κώστας. Βρέθηκαν στο Λιβαδάρι τη Δευτέρα του Πάσχα. Άδειο το χωριό, άδεια η εκκλησία και μια μελαγχολία με κυρίευσε. Σπίτια κλειστά, αυλές χορταριασμένες, γκρεμισμένοι τοίχοι με υποδέχτηκαν. Δεν άκουσα φωνές παιδιών, γαβγίσματα σκυλιών, κουνούνια προβάτων. Στην εκκλησία οκτώ άντρες και δέκα γυναίκες. Ένα μωράκι όλο κι όλο να κοινοήσει. Θέλησε με το κλάμα του να μας συνεφέρει. Ο ιερέας μπαينوβαίνει στο ιερό μόνος, χωρίς βοηθό να κρατήσει τη λαμπάδα και το θυμιατό. Ευτυχώς, η καμπάνα χτυπά με τη βοήθεια του ηλεκτρικού ρεύματος. Πού είναι τα χρόνια εκείνα που μπαίναμε στη σειρά για να χτυπήσουμε την καμπάνα. Δεκάδες παιδιά τσουγκρίζαμε τ' αυγά, τσουρουφλίζαμε τα μαλλιά μας με τη λαμπάδα, τρέχαμε στη βρύση για νερό, χανόμασταν στις φτέρες. Αγνάντευα πέρα τα βουνά του Σουλίου. Ίδια η μοίρα. Ο αφανισμός της επαρχίας έχει αρχίσει από χρόνια. Λιβαδαριώτες δεν κρένει το χωριό, όμως σας περιμένει ζωντανούς έστω για ένα προσκύνημα!

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

Εις μνήμη του πρώην Μητροπολίτη Παραμυθιάς, μακαριστού Δωρόθεου Νάσκάρη

Τον Ιούνιο του 1946 τέλειωσα το Δημοτικό. Δύο τάξεις σ' ένα χρόνο. Ήθελα, βεβαίως, να συνεχίσω. Και οι δικοί μου το επιθυμούσαν. Σ' όλη, τότε, τη Θεσπρωτία ένα Γυμνάσιο υπήρχε. Στην κωμόπολη της Παραμυθιάς. Πού, όμως, θα στεγαζόμουν; Πώς θα τα βόλευνα; Ένα σωρό προβλήματα ζητούσαν αντιμετώπιση. Συζητήσεις επί συζητήσεων στο σπίτι, χωρίς αποτέλεσμα.

Πολλές φορές στις δυσκολίες δίνει λύση η «τύχη». Είχε δικίο ο Λουκιανός, που τον παράγοντα αυτό τον θεωρούσε ισότιμο με το χρήμα. Ο από μηχανής Θεός έβαλε και στην περίπτωση μου το χέρι του. Ο δεσπότης Δωρόθεος Νάσκάρης, που τίμησε, κείνη τη χρονιά, με την παρουσία του τη γιορτή του Προφήτη Ηλία στο χωριό, αλλά και που γεύ-

τηκε τα παραδοσιακά φαγητά μας, κάτω από την κληματαριά της ευρύχωρης και καταπράσινης αυλής μας, μας έδωσε την υπόσχεση – βοηθώντας και του τότε δυναμικού ιερέα Παπασπύρου – να με πάρει στο μητροπολιτικό οικοτροφείο που είχε ιδρύσει στην Παραμυθιά. Έτσι έγινα κι εγώ «Παιδί του Οικοτροφείου».

Εκεί, στο μητροπολιτικό αυτό Ίδρυμα, θρήκαμε «αποκούμπι» πάνω από εξήντα γυμνασιόπαιδα απ' όλα τα μέρη του νομού, αλλά και από τη βόρεια Ήπειρο. Στεγαζόμαστε σ' ένα διώροφο νεοκλασικό, ακριβώς απέναντι από το γυμνασιακό συγκρότημα.

Ο διευθυντής του Οικοτροφείου, ο ιεράρχης, είχε τοποθετήσει τον αείμνηστο Βαλέκα, καθηγητή φιλόλογου, νεοδιόριστο. Μέτριο το ανάστημά του, τα μάτια του γαλανά. Με το κοστούμι του μας είχε εντυπωσιάσει. Η προφορά του ήταν λεπτή. Η συμπεριφορά του άψογη. Όλους μάς φώναζε με τα μικρά ονόματα. Ήταν κι αυτός ακόμα παιδί και κοκκίνιζε σαν την παπαρούνα. Είχε βάλει μεγάλο βάρος στην πλάτη του ο άνθρωπος. Δεν είναι δια και τόσο εύκολο να διευθύνεις τόσα διαβολάκια. Φρόντισε – ο άγιος αυτός από τα Ζαγοροχώρια εκπαιδευτικός – σ' όλες τις αίδουσες να αναρτηθούν πινακίδες με αρχαία γνωμικά. Πάνω από το κρεβάτι μου το «Παν μέτρον άριστον» και απέναντί μου «Τα πάντα ρει». Και στις άλλες δύο πλευρές το «Φείδου Χρόνου» και το «Εἰς οἰκὸν ἀριστος ἀμύνεσθαι περί πατρὸς». Σε λίγο χρόνο, όλα τα είχα αποστηθίσει, χωρίς, όμως να ξέρω και τι ακριβώς σήμαιναν.

Θυμάμαι, ακόμα, πως δίπλα στα βιβλία μας είχαμε την Καινή Διαθήκη και μας μάθανε από νωρίς να ερευνούμε πως αποδίδουν τα ιερά γεγονότα οι τέσσερις Ευαγγελιστές, κάνοντας συγκρίσεις, βρίσκοντας τις ομοιότητες και τις διαφορές. Αυτές οι εργασίες μας φέρανε πιο κοντά στον κόσμο των αρχαίων ελληνικών, πιο κοντά στην κλασική μας παιδεία. Γινότανε, με άλλα λόγια, δουλειά σε βάθος εκείνο τον καιρό.

Η Παραμυθιά, εξάλλου, παλιά πολιτεία, χτισμένη στους πρόποδες του Γκορίλα και με το ποταμάκι, τον Κωκυτό, να τη καϊδεύει στη μια της πλευρά, όλους εμάς το μαθητόκοσμο μας είχε αιχμαλωτίσει. Ειδικότερα, το καλύτεριμά της, οι παραδοσιακές οικοδομές της, τα άφθονα νερά της, το Καρκαμίσι με τα καφενεία του, ο Γαλατάς, το Μεγάλο Ρολόι – που χτύπαγε τις ώρες, τις ακαίριες και τις μισές – το πλασάρι του Λάμπρου Μίκου, το Λάμνοβο, το παζάρι τα Σάββατα, η ιδιότυπη κουλτούρα των κατοίκων της, τα πάντα μα τα πάντα, μας είχαν εντυπωσιάσει, μας είχαν κερδίσει τις καρδιές.

Θα 'λεγα πως καλά περνούσαμε στο οικοτροφείο. Το φαγητό μπορεί να μην ήταν σπιτικό, είχε όμως όλες τις θερμίδες που χρειαζόμαστε για να σταθούμε όρθιοι και να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις του scho-

λείου. Το παιχνίδι, το γέλιο, Του Θεόδωρου Ν. Κώτσιου τα αλληλοπειράγματα, η συνεργασία και η αλληλοβοήθεια, έφταναν ένα περιβάλλον που βοηθούσε στην αφομοίωση δύσκολων εννοιών, αλλά και στη διαμόρφωση καλών χαρακτήρων.

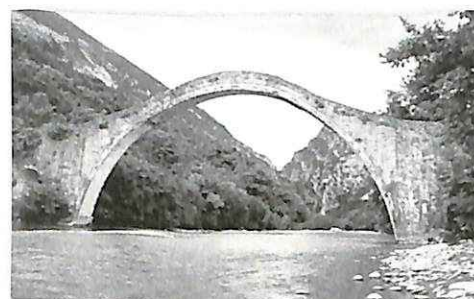
Πάνω από πενήντα χρόνια πέρασαν από τότε. Τα «Παιδιά του Οικοτροφείου» της εποχής εκείνης, μεγαλώσαμε, σπουδάσαμε, σταδιοδρομήσαμε. Γιατροί, δικηγόροι, εκπαιδευτικοί, οικονομολόγοι, ανώτεροι υπάλληλοι, διευθυντές υπουργείων και τραπεζών, συγγραφείς, ελεύθεροι επαγγελματίες, στρατιωτικοί.

Τώρα που πήρα σύνταξη, σκέφτομαι πολλές φορές, τι θα γινόμαστε αλήθεια, αν ο δημιουργικός εκείνος ιερωμένος, τις δύσκολες εκείνες εποχές, δεν φρόντιζε να μας εξασφαλίσει στέγη και φαγητό και προστασία και συλλογική δουλειά! Ίσως να μέναμε στα χωριά μας, ίσως να μεταναστεύαμε, ίσως να γινόμαστε τσελγκάδες, ίσως να κάναμε πολλά λεφτά, ίσως, ίσως, ίσως... Πάντως, ένα είναι βέβαιο, ότι πολλοί από μας δεν θα είχαμε γευτεί τη γλυκύτητα από το διάβασμα τόσων και τόσων βιβλίων, δεν θα είχαμε σπουδάσει, δεν θα είχαμε έλθει κοντά στους ορίζοντες της επιστήμης, δεν θα είχαμε ταξιδέψει στον κόσμο του πνεύματος και των ιδεών.

Γι' αυτό πιστεύω πως η πρωτοβουλία του Συλλόγου Αποφοίτων του Μητροπολιτικού Οικοτροφείου Παραμυθιάς, να φιλοτεκνήσει και να στήσει στην πόλη του Θεσπρωτικού (Λέσθβα) την προτομή του πρώην Μητροπολίτη Παραμυθιάς, μακαριστού Δωρόθεου Νάσκάρη, είναι άξια θερμών συγκαρτηρίων και επαίνων πολλών. Η πράξη τους αυτή αποτελεί ελάχιστο φόρο τιμής στον ιερέα και τον άνθρωπο, που με τις ενέργειές του ευεργέτησε εκατοντάδες φτωχόπαιδα σε χρόνους καλεπούς. Ιδιαίτερα αξίζουν πολλά «Εύγε» σ' όλα τα μέλη του Δ.Σ. του συλλόγου, που πολύ κοπιάσανε για να υλοποιήσουν την ωραία αυτή ιδέα. Μπράβο τους!

Τα του καφεενείου σχολία

Ένας διαμαρτυρόταν στο καφεενείο, ούτε όνομα, ούτε χωριό, ότι ο Δήμαρχος δεν έκανε τίποτε ή δεν το κάνει αυτό ή δεν κάνει το άλλο. Τον ρώτησα: Πότε έκανες αίτηση στον κ. δήμαρχο για τα θέματα που συζητάς; Δώσε μου την απάντηση του Δημοτικού Συμβουλίου; Τα έχασε; Μετά συνήλθε. Μου απάντησε: Μα δεν τα ξέρει ο κ. δήμαρχος; Δεν μας τα υποσχεθηκε προεκλογικά; σωστά! Από τότε μέχρι τώρα άλλαξαν πολλά! Κάθε δημότης ή κάθε ομάδα πολιτών πρέπει με μία αίτηση να θέσει το «δικαίό», κατά τη γνώμη τους, θέμα στο Δημοτικό Συμβούλιο και να απαιτεί απάντηση. Αν η απάντηση είναι αρνητική να έχει τους λόγους της απόρριψης. Να δει, γιατί δεν έγινε το ζητούμενο; Πήρε αναβολή; Έχει προγραμματιστεί; Ποιοι σύμβουλοι το καταψήφισαν και τους λόγους που το καταψήφισαν. Να λέμε απλά ο δήμαρχος δεν έκανε αυτό, δεν έκανε έργα, μας κοροϊδεύει, είναι απλό. Δεν υπερασπιζομαι κανένα δήμαρχο. Οι αποφάσεις είναι πλειοψηφικές, μαζί με το κ. δήμαρχο κι άλλοι επτά ή δέκα σύμβουλοι αρνούνται την ικανοποίηση του αιτήματός μας. Ίσως αυτό που ζητάμε να είναι παράλογο. Τα γραπτά μένουν. Πρόσεξε όμως: θέλεις δρόμο για το χωράφι; Ναι. Όχι όλος ο δρόμος στο γεγονικό χωράφι, κι εσύ να φράξεις το καντάκι και την απέναντι όχθη, αλλά ν' αφήσεις κι εσύ χώρο ίδιο με το χώρο που θα αφήσει ο γείτονας. Στο καφεενείο είμαι σίγουρος ότι θα τα ξαναπούμε.



Το γεφύρι της πλάκας. Ηπειρώτικο πετρογέφυρο, όμορφο και τολμηρό, δένει αριστουργηματικά και εντυπωσιακά δύο βουνά, δύο τεράστιες στεργιές που τα νερά του ποταμού θέλησαν να εξουσιάστουν.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΔΥΜΟΚΑΣΤΡΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ «Ο ΠΑΝΑΣ»
Οδός Π. Αθηνάγορα 29 Τηλ.: (0665) 26054-25592

Θέμα: «Αρχαιολογικός χώρος Δυμοκάστρου»

Ο αρχαίος οικισμός βρίσκεται δυτικά της Πέρδικας (Αρπίτσα), επάνω σε μία ασβεστολιθική ράχη που καταλήγει στη θάλασσα, μεταξύ των όρων Αρίλα και Καραβοστάσι.

Βορειότερα εκτείνεται μία μικρή εύφορη πεδιάδα, 200 εκτάρια περίπου, που τη διασχίζει ο Παραμυθιώτικος. Η περιοχή είναι πυκνόφυτη από αειθαλή βλάστηση, ελιές, κουμαριές, σκίνα, αγριοφυστικές, γιγάντιες βελανιδιές και πουρνάρια. Μία πηγή βρίσκεται 100 μ. ανατολικά του οικισμού, μία άλλη 20 ανατολικότερα και μία τρίτη κοντά στη θάλασσα.

Ο περιτειχισμένος οικισμός, 22 περίπου εκτάρια, με περίμετρο τείχους 3.440 μ., εκτείνεται από την ανατολική κορυφή του λόφου ως τη θάλασσα, με μέγιστο άξονα 1000 μ. περίπου και μέσο πλάτος 200 μέτρα.

Το τείχος περιβάλλει τον οικισμό από την ανατολική και βόρεια πλευρά, ενώ η νότια συχνά απόκρημνη προστατεύεται από τείχος στα βατά μόνο σημεία.

Ο οικισμός αποτελείται από τρία συνεχόμενα τείχη, το δυτικό ελληνιστικών χρόνων, με εμβαδόν 15 εκτάρια (περίμετρος 1400 μ.), που φτάνει ως το λιμάνι, και τα δυο ανατολικά εμβαδού 6,68 εκταρίων (περίμετρος τείχους 1.600 μ.) του 400 π.Χ αιώνα, που περικλείουν την κορυφή κι ένα μέρος προς τα δυτικά.

Τα αρχαιότερα τείχη πάχους 3,50 μ. με εγκάρσιες δεσιές, περικλείουν μία σχετικά ομαλή επιφάνεια στην κορυφή του λόφου με κλίση προς τα δυτικά και ενισχύονται από επτά ή οκτώ ορθογώνιους πύργους που προβάλλουν 2-3,60 μέτρα. Την κύρια πύλη της ανατολικής πλευράς πλάτους 2.390 μ., σκηματίζουν οι δύο βραχίονες του τείχους. Ο ανατολικός έχει πρόσοψη μία ορθογώνια κόγχη και στο εσωτερικό ένα ορθογώνιο χώρο, διαστάσεων 2Χ1,50 μ. Στην πύλη οδηγούσε ένας αρχαίος δρόμος από την πεδιάδα. Μία άλλη πύλη στη νοτιοδυτική γωνία οδηγούσε προς τη θάλασσα. Προ της πύλης διακρίνεται σε μήκος 8 μ. ανάλημμα του δρόμου που οδηγούσε στο κάστρο. Τα δύο κάστρα επικοινωνούσαν μεταξύ τους με μία πύλη δεξιά του δυτικού πύργου του εγκάρσιου τείχους. Νοτιοδυτικά της πύλης υπάρχει μία κλίμακα λαξευμένη στο βράχο.

Στην άνω πόλη διακρίνονται πολλά λαξεύματα στο βράχο. Ένας οχετός, πλάτους 0,43 και ύψους 0,60 μ. που διαπερνά το δυτικό τείχος, αποχέτευε τα όμβρια ύδατα του οικισμού.

Η χρονολόγηση του τείχους με βάση τη μορφολογία δεν είναι ασφαλής. Μερικά κεραμικά στέγης από τον οικισμό του 4ου π.Χ. αιώνα, τα λείψανα του κτιρίου του 4ου π.Χ. αιώνα που βρίσκονται στο πέραςμα Παναγιά, 600 μ. βόρεια της ράχης, τα κτερίσματα ενός τάφου των αρχών του 4ου π.Χ. αιώνα που βρέθηκαν ανατολικά του οικισμού, κοντά στον αυχένα, όπως κι ένα χάλκινο νόμισμα Κερκυραίων (400-300 π.Χ.) μαρτυρούν την ύπαρξη του οικισμού και πιθανότατα την κατασκευή του τείχους στον 4ο π.Χ. αιώνα, συγχρόνως με τα άλλα τείχη των τριών μεγαλύτερων οικισμών της Θεσπρωτίας (Βέλιανη, Μούτσι και Γκούμη).

Επειδή το αρχαιότερο κάστρο χρονολογείται στο τέλος της Κλασικής Β γύρω στα 350 π.Χ., η δυτική προσθήκη ανήκει ασφαλώς στην ελληνιστική περίοδο, πιθανότατα στον 3ο π.Χ. αιώνα.

Από την έκταση ολόκληρου του περιτειχισμένου οικισμού (22 εκτάρια) που ταυτίζεται με την Ελίνα, την πρωτεύουσα των Ελίνων, ο

μεγαλύτερος της περιοχής με πληθυσμό 4000-6000, προκύπτει ότι ο οικισμός ανήκει στην κατηγορία των μικρών πόλεων.

Στο χώρο σώζονται σε αρκετά καλή κατάσταση ερείπια κτιρίων, δεξαμενές λαξευμένες στο φυσικό βράχο, στοές, λαξεύματα στο βράχο για τη θεμελίωση οικοδομημάτων, αναλημματικοί τοίχοι που στηρίζουν άνδρα, ορθογώνιες εξέδρες, βάσεις αναθημάτων.

Στον έκταση 220.000 τ.μ. αρχαίο οχυρωμένο οικισμό, τα τείχη και τα οικοδομήματα του οποίου σώζονται σε πολλές περιπτώσεις σε άριστη κατάσταση, δεν έχει πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα καμία συστηματική ανασκαφική έρευνα. Το 1989 μετά από εκτεταμένη πυρκαγιά, πραγματοποιήθηκε μικρής έκτασης σωστική ανασκαφική έρευνα σε ταφικό τύμβο ανατολικά του οικισμού.

Μόλις το 1993 ξεκίνησε συστηματικός καθαρισμός αποψίλωση αναλημματικών τοίχων και τειχών, φέρνοντας στο φως μεταξύ άλλων και τον άριστα σωζόμενο πύργο στη βόρεια πλευρά της ελληνιστικών χρόνων επέκτασης του οικισμού. Οι εργασίες καθαρισμού, με χρηματοδότηση της Κοινότητας Πέρδικας, συνεχίστηκαν κατά τα έτη 1999-2000 αποκαλύπτοντας μεγάλο μέρος των τειχών αλλά και πλήθος τοίχων αρχαίων οικοδομημάτων.

Το καλοκαίρι του 2000 μετά τον εντοπισμό τριών λαθρονασκαφών, πραγματοποιήθηκε σωστική ανασκαφή στον αρχαίο οικισμό.

Η έρευνα οδήγησε στη μερική αποκάλυψη κάποιων - ήδη από πριν εν γένει ορατών - τμημάτων κτιρίων, απέδωσε δε σημαντικά κινητά ευρήματα, μεταξύ των οποίων ένα χάλκινο προσωπίδιο γενειοφόρου θεού.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα στοιχεία προέρχονται από το βιβλίο του Σ. Δάκαρη και μας δόθηκαν από την Η' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Κέρκυρας - Θεσπρωτίας προς την οποία εκφράζουμε τις θερμές ευχαριστίες μας.

Για το Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος Πέτρος Ζήγος

Ο Γραμματέας Παναγιώτης Τάσιος

Ζυγιά (μικρή λαϊκή ορχήστρα)

Το Μαργαρίτι, χωριό με πλούσια μουσική παράδοση, διατηρεί μέχρι σήμερα ζυγιές για τα γλεντοκόπια, τα πανηγύρια κι όλες τις εκδηλώσεις της κοινωνικής ζωής. Κλαρίνο, βιολί - ντέφι, κιθάρα, μουσικά όργανα που ακόμην ηχούν στ' αυτιά μας, Τραγουδία καθιστικά, της τάβλας, του σκάρου, τα τσάμκα και τα συρτά, τα παγωνώσια σ' ένα πρόγραμμα γεμάτο κέφι και παράπονο. Με περιεχόμενο ιστορικό, ηρωικό, του έρωτα, της αγάπης της ξενιτιάς φύτρωσαν και ρίζωσαν στην ψυχή μας από τα σπάργαντα ακόμη και λάμπριναν τη ζωή μας.

Άγνωστοι στο πολύ κοινό οργανοπαίκτες, επώνυμοι στον τόπο τους, αξιόλογοι τραγουδιστές, αγνοί, απλοϊκοί, πρόσφεραν ανεκτίμητη συμβολή στη διάδοση του δημοτικού τραγουδιού μας, στη διάσωση της γλώσσας μας. Αυτοί γλύκαναν τη μιζέρια της φτωχικής ζωής μας. Διάβηκαν όλα τα πανηγύρια και τους γάμους των χωριών. Εκεί στο Μαργαρίτι η συλλογή στοιχείων, θα 'ταν εύκολη δουλειά για κάποιον που έζησε από κοντά τις ζυγιές του παλιού καλού καιρού. Περιμένουμε.

Το ασφαλιστικό

Όλοι οι άνθρωποι θέλουν να ζήσουν τα γηρατειά τους με αξιοπρέπεια, πληρώνουν όσα χρόνια εργάζονται - καταθέτουν τις εισφορές τους και περιμένουν από τις κρατήσεις τη σύνταξη. Όσες δικαιολογίες κι αν προβάλλει η κάθε κυβέρνηση, είναι προφάσεις για να δικαιολογήσει την κακοδιαχείριση και τη σπατάλη των χρημάτων. Οι περισσότεροι ασφαλισμένοι παίρνουν σύνταξη - ο θεός να τη κάνει σύνταξη - τόση ώστε να μην πεθάνουν από την πείνα. Η σύνταξη πρέπει να αυξηθεί, είναι το λιγότερο που μπορεί να κάνει η κυβέρνηση για τους ηλικιωμένους. Να παραμείνουν τα 35 χρόνια εργασίας για τους άντρες σε όλα τα επαγγέλματα και οι γυναίκες να φεύγουν

με 25 ή 30 χρόνια. Το γνωρίζουμε, βέβαια, ότι όποιος δεν κάνει 35 χρόνια υπηρεσίας παίρνει μειωμένη σύνταξη. Γιατί δεν πρέπει ν' αυξηθούν τα χρόνια εργασίας. Αν όλοι οι εργαζόμενοι εργαστούν για άλλα πέντε χρόνια, τότε οι νέοι που βρίσκουν δουλειά στα 30-35 χρόνια θα βρίσκουν στα 35-40 χρόνια. Πότε αυτοί οι άνθρωποι θα κάνουν οικογένεια; Πότε θα πάρουν σύνταξη; 40+40 = 80. Δηλαδή πεθαμένοι; «Τα ταμεία να σωθούν και δεν πάνε όλοι οι άλλοι να πνιγούν». Τι είναι αυτά; Πίσω από τους αριθμούς είναι ανθρώπινες υπάρξεις με κούραση, με όνειρα, με στερήσεις, με αρρώστιες. Το κράτος πρέπει να δείξει αγάπη και στον εργαζόμενο και κυρίως τον άνεργο. Ένας συνταξιούχος με

μειωμένη - πρόωγη - σύνταξη μπορεί να ζήσει. Ο άνεργος θέλει δουλειά να ζήσει και να δημιουργήσει οικογένεια. Η στρόφιγγα πρέπει ν' ανοίξει κι όχι να κλείσει. Φορολογήστε τα τυχερά παιχνίδια, μειώστε τα υπουργεία, τις προμήθειες, δεν ξέρω τι. Γιατί πώς γίνεται να βρίσκεται χρήματα για δημοπρασίες εσωρούχων καθημερινών ή πινάκων ζωγραφικής που καθόλου δεν ενδιαφέρουν το λαό και τα στερείτε αυτά τα χρήματα απ' το λαό και δε βρίσκετε όταν χρειάζονται για το λαό; Οι επικερθείς των κομμάτων γιατί δίνονται, αφού δεν υπάρχουν χρήματα; Εδώ ισχύει: «Τα καλά και συμφέροντα ταις ψυχαίς ημών». Το ψωμί, παιδεία, ελευθερία έγινε διαχρονικό.

Παγκόσμια ημέρα δασοπονίας

Ηγουμενίτσα, 12 του Μάρτη 2001

Αριθ. Πρωτ. 8

Προς: Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Θέμα: «Παγκόσμια Ημέρα Δασοπονίας»

- Η Ελλάδα διακρίνεται τόσο για τη μεγάλη ποικιλία της χλωρίδας και της πανίδας της όσο και για την ιδιαιτερότητα των οικοσυστημάτων και την αρμονία και την ομορφιά των φυσικών τοπίων της. Η ποικιλία της και η ιδιαιτερότητα αυτή οφείλονται στα γεωμορφολογικά και τα κλιματολογικά χαρακτηριστικά της χώρας μας και τις γεωλογικές εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή μας κι έχουν μία κρίσιμη σημασία για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας σε ευρωπαϊκό και μεσογειακό επίπεδο.

- Το βασικό γνώρισμα των ελληνικών δασών είναι η υψηλή βιοποικιλότητά τους, η υποβάθμιση της παραγωγικής τους δυνατότητας και η μεγάλη ικανότητα φυσικής ανόρθωσής τους.

- Με απόφαση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών καθιερώθηκε η 21η του Μάρτη ως Παγκόσμια Ημέρα Δασοπονίας. Η ημέρα αυτή είναι ημέρα ευθύνης για όλους μας, αφού τα δάση καταστρέφονται με γρήγορους ρυθμούς και η ρύπανση του περιβάλλοντος απειλεί καθημερινά κι επικίνδυνα τον άνθρωπο.

- Το δάσος είναι πολύτιμη πηγή ζωής και προσφέρει πάρα πολλά στον άνθρωπο.

- Παράγει το απαραίτητο για τη ζωή οξυγόνο και δημιουργεί υγιεινές συνθήκες διαβίωσης και ευκαιρίες για αναψυχή και απασχόληση.

- Συγκρατεί το έδαφος, εμποδίζει τη διάβρωση, αποτρέπει τη δημιουργία χειμάρρων και πλημμυρών και εμπλουτίζει τα υπόγεια νερά και τις πολύτιμες πηγές και τους ποταμούς.

- Επιδρά ευεργετικά στο περιβάλλον, αμβλύνει τις ακραίες θερμοκρασίες, δημιουργεί υγιεινό κι ευχάριστο κλίμα και συμβάλλει στη διατήρηση της βιολογικής ισορροπίας της φύσης.

- Εξασφαλίζει τροφή, στέγη και προστασία στα άγρια ζώα και τα πουλιά και αποτελεί το μεγάλο τροφοδότη της κτηνοτροφίας.

- Παράγει πολλά και πολύτιμα δασικά προϊόντα και συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του τόπου.

- Συγκρατεί τη σκόνη κι απορροφά το διοξείδιο του θείου.

- Μειώνει την ένταση του θορύβου. Η ένταση του θορύβου στο δάσος είναι κατά 15 φορές μικρότερη απ' ό,τι σε υπαίθριο περιβάλλον.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ 2001 ΔΗΜΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ

		Α	Γ	Σ	1991
	3. ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ	1553	1489	3042	3324
1	Δ.Δ. ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ	502	510	1012	1006
2	Δ.Δ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ	164	145	309	351
3	Δ.Δ. ΚΑΡΤΕΡΙΟΥ	149	154	303	369
4	Δ.Δ. ΚΑΤΑΒΟΘΡΑΣ	137	128	265	311
5	Δ.Δ. ΜΑΖΑΡΑΚΙΑΣ	267	275	542	577
6	Δ.Δ. ΜΕΣΟΒΟΥΝΙΟΥ	100	108	208	186
7	Δ.Δ. ΣΠΑΘΑΡΑΙΩΝ	234	169	403	524

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

	Άρρενες	Θήλειες	Σύνολο
ΣΥΝΟΛΟ	5.426.660	5.513.111	10.939.771
ΗΠΕΙΡΟΣ	175.952	176.486	352.420
Ν. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	84.461	85.783	170.244
Ν. ΑΡΤΗΣ	38.844	38.490	77.334
Ν. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	22.847	22.661	45.508
Ν. ΠΡΕΒΕΖΗΣ	29.800	29.534	59.334

Αντάμωμα

Σας πόνεσε για συντροφιά σας πόνεσε για φίλους κλειστές βρήκατε αυλές σπιτιών κι αμπάρες στα σχολεία άδειες πλαγιές από μαντριά δε βρήκατε ξωμάχους ψυχή δε συναντήσατε σε βρύση σε λιωτρίβι. Τ' άντεξε όλα η καρδιά με μητρική στοργή κι αγάπη φύγανε νιοί στην ξενιτιά για πικραμένο χρήμα καλοήμεροι γυρίσατε, απόψε στου τόπου το γιορτάσι περνοδιαβαίνει η σκέψη σας σαν τη δροσιά του Μάρτη «Μαργαριτωτές», βρήκατε στου τόπου σας τον ήλιο, τα φίλια χαρούμενοι ανοίξετε τις αγκαλιές σας τ' ουρανού τα πλάτη εδώ θα μείνουν βάσανα, καημοί, παράπονα και πόνοι, να ξέρετε, να μάθετε, όπου κι αν βρίσκεστε, δεν είστε μόνοι!

Ε. Κυριάκης

Με λίγα λόγια

Να πείθουμε άλλους

Ένας προφήτης ήρθε μία μέρα σε μία πόλη για να προσπλητίσει τους κατοίκους της.

Στην αρχή οι άνθρωποι ενθουσιάστηκαν με όσα άκουγαν. Αλλά η πορεία της πνευματικής ζωής ήταν τόσο σκληρή, που σιγά σιγά άνδρες και γυναίκες τον εγκατέλειψαν και στο τέλος κανείς δεν έμεινε να τον ακούσει.

Ένας ταξιδιώτης είδε τον προφήτη να κηρύσσει μόνος του και τον ρώτησε:

– Γιατί εξακολουθείς να επαινείς τις αρετές και να καταδικάζεις τις αμαρτίες; Δεν βλέπεις ότι κανείς εδώ δεν σε ακούει;

– Στην αρχή ήλπιζα ότι θα αλλάξω τους ανθρώπους, είπε ο προφήτης. Αν εξακολουθώ και κηρύττω είναι μόνο και μόνο για να εμποδίζω τους ανθρώπους να αλλάξουν εμένα.

Μορφάτι

Η πινακίδα που δείχνει κατά που πέφτει η Παραμυθιά, καιρό τώρα βρίσκεται στο χώμα ξεχασμένη. Στη γωνία στο μαγαζί του Φ. Τσαλούκα. Αν τύχει και περάσει ξένος οδηγός τη νύχτα, πρέπει να σταματήσει, να κατέβει απ' το αυτοκίνητο, να βρει την πινακίδα να τη γυρίσει στα ίσια... κατά που όμως είναι ίσια, δηλαδή προς την Παραμυθιά; Τα Χριστούγεννα έδειχνε τον ουρανό, το Πάσχα έδειχνε τον κήπο διπλανού σπιτιού. Ελπίζω το καλοκαίρι να βρει τη θέση της και οι οδηγοί το δρόμο τους.

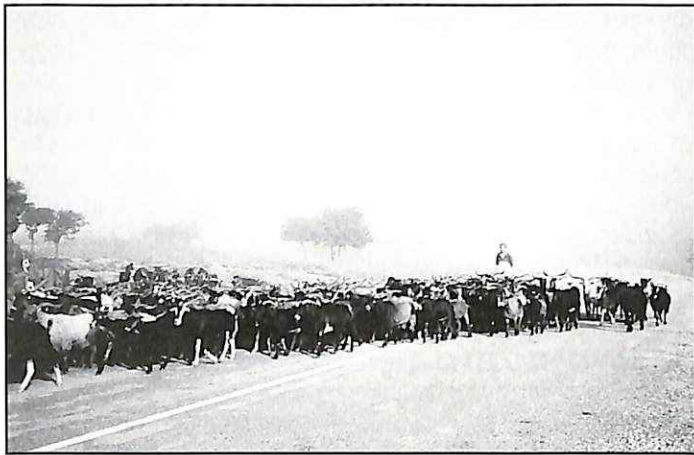
Το κεντρικό πηγάδι του Μορφατίου βγήκε στη σύνταξη. Μια και άλλο δεν χρειάζεται εγκαταλείφτηκε στη φθορά του χρόνου. Δίπλα λειτουργεί νηπιαγωγείο. Τώρα έτσι πολιτισμένα, του μπηξανε στο άνοιγμά του δύο ξερόκλαδα από αγριοσυκιά, για να μην έχουν κανένα ατύχημα. Να 'ναι καλά όποιος το σκέφτηκε!! Η εικόνα του όμως κάνει το γύρο του κόσμου. Χάθηκε ένα μεταλλικό σκέπασμα; Ελπίζω να μη χρειαστεί η δημοσίευση φωτογραφιών για τα παραπάνω θέματα.

Πριν τη γέφυρα του Μορφατίου, δεξιά στη διαδρομή Πρέβεζας Ηγουμενίτσας, υπάρχει το καφέ μπαρ του Πέτρου Σούφη. Κόσμος ξεκουράζεται όλο το χρόνο, αλλά επειδή σταματούν μεγάλα αυτοκίνητα, κυρίως φορτηγά και βυτιοφόρα, κατά την έξοδό τους από τους χώρους στάθμευσης γίνονται επικίνδυνα για τους διερχομένους. Είναι στροφή, στενή γέφυρα, έχει παράκαμψη προς τους αγρούς, γίνεται διέλευση κοπαδιών.

Είναι διπλή είσοδος και έξοδος από και προς Μορφάτι. Η τοποθέτηση μιας ενημερωτικής πινακίδας θα βοηθούσε κάπως την κατάσταση. Εμείς οι δημότες γνω-

ρίζουμε τις δυσκολίες. Όσοι όμως περνούν για πρώτη φορά κινδυνεύουν!

Στη θέση Λούτσα ένας μικρός βάλτος αντιστέκεται στη γραφειοκρατία και γεμίζει το χωριό δυσοσμίες και κουνούπια. Συχνά δε μετατρέπεται σε σκουπιδότοπο. Δεν γνωρίζουμε το ιδιοκτησιακό καθεστώς. Γνωρίζουμε ότι από το 1991 έχει προταθεί η αποξήρανσή του με τη διάδοση αυλακιού προς κάποιο πλησιέστερο χείμαρρο. Έτσι έχουν αποφανθεί οι υπεύθυνοι:



Ήθελα να 'μουν τσελίκας.
Στο δρόμο Μορφάτι Παραμυθιά

ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ, 14/5/1991

Αρ. Πρωτ.: 1409

ΠΡΟΣ: ΤΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΝΤΑΥΘΑ

Σας πληροφορούμε ότι από επιτόπια επίσκεψη αρμοδίου υπαλλήλου της υπηρεσίας μας στο Μορφάτι διαπιστώθηκε ότι στη θέση Λούτσα υπάρχει μία μικρή λίμνη.

Εκεί συγκεντρώνονται βρόχια νερά, τα οποία παραμένουν συνήθως μέχρι τέλος Ιουνίου.

Τα νερά αυτά δημιουργούν κινδύνους για την υγεία των περιοίκων διότι αποτελούν εστία αναπύξεως κουνούπιων ή άλλων βλαβερών εντόμων.

Προς αποφυγή των ανωτέρω απαιτείται αποστραγγιστικό έργο στην εν λόγω τοποθεσία.

Μ.Ε.Ν.

Ο Προϊστάμενος
Κ. Σουλιώτης

Μία όμορφη φωτισμένη πλατεία με τα πλατάνια, το καρτοτηλέφωνο, την παιδική χαρά, το χώρο στάθμευσης, τα υπερσύγχρονα καταστήματα και την ευγενική και φιλική εξυπηρέτηση μας περιμένουν σε κάθε χωριό του Δήμου μας να περάσουμε μία αξέχαστη βραδιά.

Συνέχεια στην επόμενη σελίδα

Με λίγα λόγια

Συνέχεια από τη σελ. 6

Αλήθεια... τρέχουμε το καλοκαίρι σε διάφορες ταβέρνες εκτός Δήμου. Επισκεφτήκαμε τα καταστήματα των συνδημοτών μας να δοκιμάσουμε την εκλεκτή κουζίνα τους και το εγκάρδιο περιβάλλον. Σας το συνιστούμε ανεπιφύλακτα.

Σχετικά με τη σπηλιά του Οδυσσέα, ήθελα να πληροφορήσω ένα φίλο.

Ο Οδυσσέας ήταν ηγεμόνας των Κεφαλλήνων που κατοικούσαν την Ιθάκη, καθώς και την απέναντι χώρα (Ακαρνανία).

Οι Κεφαλλήνες είχαν μεταναστεύσει από την Ήπειρο και είχαν εγκατασταθεί στα νησιά του Ιονίου και στην Ακαρνανία, όπου εκτεινόταν το Βασίλειο του Οδυσσέα.

Διατηρούσε ο Οδυσσέας δεσμούς φιλίας με τους Θεσπρωτούς της Ηπείρου. Πολλοί δε θεσπρωτικοί μύθοι έχουν αναφορές στον Οδυσσέα. Αυτά δεν τα γράφω εγώ, αλλά ο Όμηρος και ο Πausanias. Εγώ τα αντιγράφω.

Ιλιάδα Β' 631-635

Κ. Υγείας

Κάτοικοι του Μαργαριτίου μας πληροφόρησαν ότι μήνες τώρα το Μαργαρίτι και τα οκτώ διαμερίσματά του είναι χωρίς γιατρό. Αγροτικό λέμε – ιδιώτης δεν υπάρχει. Αλήθεια, δεν μπορεί ν' αποσπαστεί, βρε αδελφέ, σε μία τέτοια περίπτωση ένας γιατρός που υπηρετεί τη θητεία του; Δικαίωμα έχει ο γιατρός να πάρει άδεια για οποιονδήποτε λόγο. Τόσος κόσμος θα περιμένει ν' αρρωστήσει όταν τοποθετηθεί ο γιατρός; Μακάρι να 'χουν οι άνθρωποι τέτοια ευκαιρία. Εκεί στο δήμο μας σπάνια θ' ακούγαμε ότι κάποιος... αρρώστησε.

Μας είπαν:

Αφιερώσατε πολλές σελίδες για το χορευτικό του Ελευθερίου στο προηγούμενο φύλλο. Δεχτό. Μήπως έστειλε κάποιος άλλος σύλλογος αθλητικός, πολιτιστικός, γεωργικός κλπ. κάτι και δεν το βάλαμε. Ναί, κρίνουμε όταν μας αδικούν και όχι έτσι για να πούμε κάτι, να περάσει η ώρα. Την κοπή της πίτας μας, τη βάλαμε στο τέλος. Θέλουμε τους νέους να καμαρώνουμε!

Αξιοποίηση κάμπου Σπαθαλαίων - Μαργαριτίου

Ο Νομάρχης Θεσπρωτίας, κ. Νίκος Τσώνης, ανακοινώνει ότι εγκρίθηκαν από την Γ.Γ.Π. Ηπείρου οι περιβαλλοντικοί όροι του έργου «Αξιοποίηση Κάμπου Σπα-

θαλαίων» έκτασης 2.630 στρεμμάτων στις θέσεις Λειβαδιά και Τσαπέλα του δημοτικού διαμερίσματος Σπαθαλαίων του Δήμου Μαργαριτίου του νομού Θεσπρωτίας, προβλεπόμενο μήκος οδικού δικτύου 21.300 μέτρα και τάφρου αποστράγγισης 10.940 μέτρα.

Το έργο αυτό είναι ένα από τα νέα έργα που ωριμάζει η Ν.Α. Θεσπρωτίας προς ένταξη για υλοποίηση.

Ας ευχηθούμε να μην έχει τα καλά του Κάμπου του Μαργαριτίου.

Τον Αύγουστο θα δοθεί προς χρήση η υποθαλάσσια ζεύξη Ακτίου - Πρέβεζας

Τον Αύγουστο αναμένεται να δοθεί στη χρήση του κοινού η πρώτη ελληνική «σήραγγα της Μάχνης», δηλαδή η υποθαλάσσια ζεύξη Ακτίου - Πρεβέζης.

Η υποθαλάσσια ζεύξη Πρεβέζης - Ακτίου αποτελεί πρωτότυπο έργο για τη χώρα, καθώς πρόκειται για το πρώτο του είδους. Το έργο έχει συνολικό μήκος 4.710 μ. εκ των οποίων το υποθαλάσσιο τμήμα έχει μήκος 1.570 μ., οι ράμπες εισόδου - εξόδου μήκος 412 μ. και οι οδικές προσβάσεις έχουν μήκος 2.728 μέτρων. Με μία λωρίδα κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση, παρακάμπτει την πόλη της Πρέβεζας χωρίς να την αποκόπτεi από το φυσικό και ιστορικό περιβάλλον της και βελτιώνει το χρόνο οδικής διαδρομής στον άξονα Άκτιο - Πρέβεζα - Ηγουμενίτσα κατά 35 λεπτά. Το υποθαλάσσιο υπόγειο τμήμα περιλαμβάνει σήραγγα διατάσεων 6,0 μ. ύψος X 10,6 μ. πλάτος, ενώ η διαθέσιμη επιφάνεια για την κυκλοφορία των οχημάτων είναι 5,0 X 8,0 μ.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Το πολιτικό Γραφείο στην Αθήνα του Βουλευτή Θεσπρωτίας της Νέας Δημοκρατίας κ. Αντώνη Μπέζα βρίσκεται στην οδό Βερανζέρου 15 και Πατησίων (3ος όροφος).

Τ.Κ. 106 77

Τηλ. 01/33.05.103

Fax: 01/33.05.104

Μαργαριτιώτες,

Στηρίξτε την εφημερίδα σας

τα «ΝΕΑ του Μαργαριτίου»,

γιατί αυτή είναι ο συνδετικός κρίκος των αποδήμων και των μεταναστών με τον τόπο τους τη Θεσπρωτία.

1940 - 1944

Η Θεσπρωτία στον Αλβανικό Πόλεμο αντιμετώπισε τρεις αντιπάλους: Τους Ιταλούς, τους Γερμανούς και τους μουσουλμάνους τσάμπδες. Οι θυσίες σ' αυτό τον αγώνα ήταν αμέτρητες. Φόνοι, απαγωγές, αρπαγές, πυρπολήσεις κατοικιών, ομαδικές εκτελέσεις. Είναι καθήκον οι επιζώντες αυτής της εποχής να ενημερώσουν τους νεότερους, όχι με πρόθεση ρατσιστική ή μίσους αλλά για να συνέλθουμε από την τραγική άγνοια, του ρόλου που έπαιξε η εθνική αντίσταση των κατοίκων της Θεσπρωτίας.

Τα βιβλία: α) Κατακαυμένη Ήπειρος του Θ.Γ. Παπαμανώλη, που αναφέρεται στο φρικτό δράμα των κατοίκων της Θεσπρωτίας (1945). β) Η ιστορία του Μαργαριτίου του Β. Κραφίτη 1922, στο κεφάλαιο Μαρτυρολόγιο επαρχίας Μαργαριτίου και γ) Το Μαρτυρίες και βιώματα του Π. Γιούργα, που αναφέρεται στην εποποιία 1940-1941 και στην εθνική αντίσταση των οργανώσεων Ε.Δ.Ε.Σ. και Ε.Λ.Α.Σ. στο χώρο της Θεσπρωτίας κυρίως, ρίχνουν φως στις φρικαλεότητες των Αλβανοτσάμπδων, στη συνεργασία τους με τους Ιταλογερμανούς και στις προθέσεις τους τις σημερινές. Δε θεωρούμε ότι όλοι οι μουσουλμάνοι τσάμπδες έπραξαν εγκλήματα. Κάποιοι ήταν αμέτοχοι. Παραθέτουμε συνοπτικούς πίνακες για τον λόγο το αληθές.

Μαργαρίτι

– Την 25.5.1941, ο Μαργαριιώτης μουσουλμάνος Τζεβίτ Χούσια αποπειράθηκε να δολοφονήσει τον Χαράλ. Σούλη, πρόεδρο της Κοινότητας Μαργαριτίου, χωρίς επιτυχία. Αργότερα (17.7.1942) ο ανωτέρω Χαράλ. Σούλης ξυλοκοπήθηκε άγρια στην περιοχή «Φαναρίου» από μουσουλμάνους, με αποτέλεσμα να παραμείνει περισσότερο από δύο μήνες κλινήρης.

– Το Φεβρουάριο του 1942 δολοφονήθηκαν από μουσουλμάνους στη θέση «Κούλιες» οι Αθανάσιος Παπαδιαμάντης 50 χρόνων και ο Γεώργιος Γκέρτσος.

– Την 6.12.1942 τα από το Μαργαρίτι τέκνα τών: Γιασίν Σαντίκ και Αβδουλά Κασίμ, σκότωσαν τους: Λάμπρο Σπ. Ρέτζιο, Θ. Ντίσιο, Αλ. Σιπούνη, Γέωργ. Σιπούνη, Ελευθ. Γ. Σιπούνη, Παν. Γίτσα και Ευάγ. Γίτσα, σκανίτες, οι οποίοι πήγαν την ημέρα εκείνη στο Μαργαρίτι, για να πουλήσουν καυσόξυλα. Οι δολοφόνοι ιδιοποιήθηκαν τα μεταφορικά μέσα των θυμάτων τους. Παράλληλα, την ίδια μέρα, άρπαξαν 600 πρόβατα του Γεώργ. Κόττα.

– Στη διάρκεια του μήνα Φεβρουαρίου, οι Μαργαριώτες μουσουλμάνοι σκότωσαν μέσα στο Μαργαρίτι τους κατωτέρω χριστιανούς κτηνοτρόφους: Λάζαρο Νικολάου, Θεόδωρο Πιτούλη και Λάμπρο Πιτούλη, Χρήστο Κάκκο και το γιο του Νικόλ. Κάκκο, Χρ. Καραλή, Αρ. Κίτσα, Βασ. Κωστάκη, Αθ. Μάνθο, Ν. Κάκκο Ντίτσιο, Χ. Λιόμα, Λάμπρο Σπ. Ρέτζιο, Θεόδ. Σπ. Ρέτζιο, Βασ. Χρηστάκη.

Ελευθέριον

– Την 6-10-1942 η συμμορία Νταλιάνη, απήγαγε έξω από το Μαργαρίτι τον από το Ελευθέριο εύπορο Χαράλ. Στ. Κυριάκη, από τον οποίο ζήτησε την καταβολή 150 εκατομμ. δραχμών και 150 χρυσών λιρών. Τελικά απελευθερώθηκε με επέμβαση του

Διοικητή της Ιταλικής Καραμπινιερίας Πάργας, για τον οποίο υπάρχει το στίγμα ότι συμβιβάστηκε «ως δωρεοδόχος με λιγότερα λύτρα».

– Σεπτέμβριος 1943. Μουσουλμάνοι σκότωσαν στην Αγία Κυριακή της Πάργας τον Βάσσιο Αναστάσιο.

Σπαθάριοι

– Την 1.7.1941 μουσουλμάνοι Μαργαριιώτες δολοφόνησαν τον Χρήστο Β. Ζαραβούτση, 12 χρόνων, τον Σπύρο Μπαλούμη και τον Αθαν. Ζαραβούτση.

– Την 6.12.1942 μουσουλμάνοι Μαργαριιώτες συνέλαβαν μέσα στο Σπαθαράτι τον πρόεδρο της Κοινότητας Βασ. Τσούπη και τον ιερέα της Σπύρο Νούτση, τους οποίους βασανίζοντας με απάνθρωπα μέσα (βλ. σε προηγούμενες σελίδες του κυρίως κειμένου) έσυραν μέχρι το Μαργαρίτι, όπου τους εξετέλεσαν. Επίσης σκότωσαν τους: Παν. Κυρούση, Θεόδ. Μπαλούμη, Δημ. Τζήμα, Παναγιώτη Τσαλούκα και Χρ. Ζαραβούτση.

Μόρφιον (Μορφάτι)

Το Σεπτέμβριο 1943, μουσουλμάνοι Τσάμπδες σκότωσαν στην Αγία Κυριακή της Πάργας, τους από το Μορφάτι καταγόμενους: Δημ. Τζήμα και Πασχάλη Σαράντη.

Καρτέρι

– Την 24.10.1942, οι μουσουλμάνοι Τσάμπδες: Ρεφάτ Χαμήτ Φερχάτ και Χαμήτ Μουχαρέτ δολοφόνησαν με μεσαιωνικά μέσα και τρόπους τον ιερέα Ανδρέα Γ. Βασιλείου (Παπανδρέου).

– Αύγουστος 1943. Ο Αβδουλά Κασίμ δολοφόνησε τον Σπύρο Λούλη.

– Απρίλιος 1944. Μουσουλμάνοι Τσάμπδες δολοφόνησαν τους: Γεώργιο Λίλα, Βασ. Π. Αναστασίου και Σπύρο Γεωργίου.

Μαζαρακιά

– Το Νοέμβριο του 1941, η συμμορία Νταλιάν Ρακίπη, σκότωσε στη Μαζαρακιά τους από την Πυρσόγιαννη της Κόνιτσας: Μιχ. Δ. Γκόρτσον, Θεόδ. Περώνη, Ευθ. Περώνη, Χρήστο Κ. Περώνη, Τηλέμαχο Περώνη, Κωνσταντίνο Κουρλό, Κούλα χήρα Ανδρέα Πετσινή, Κλεόβουλο Τσερώνη και Δ. Τσούβαλη, οι οποίοι πήγαν στη Μαζαρακιά για ν' αγοράσουν λάδι.

– Φεβρουάριος 1942: Οι μουσουλμάνοι Τσάμπδες Κ. Νταούτ, Ρετζέπ Μεχμέτ και Α. Ζούμπα, δολοφόνησαν τους από το Κεράσσο της Κόνιτσας: Ιωάννη Γκογκέτα, Απόστ. Κοτεινό, Σπυρ. Γκογκέτα και Κων/νο Κωτούλα που πήγαν στη Μαζαρακιά για την αγορά μικροποσοτήτων τροφίμων (λαδιού κ.ά.).

Π. Γιούργα. Μαρτυρίες και Βιώματα

...Αλλά δεν άργησαν να βγουν από την πλευρά των χριστιανών αρκετές ένοπλες ομάδες στην περιοχή Μαργαριτίου και Φαναρίου από τις οποίες μία του ΕΛΑΣ υπό το Σπύρο Τσουκνίδα μία του εφεδρικού ΕΛΑΣ υπό το Νας Γιοχάλα στην Ανθού-

Συνέχεια στην επόμενη σελίδα

Συνέχεια από τη σελ. 8

σα και περισσότερες του ΕΔΕΣ που ενισχύονταν με χρυσές αγγλικές λίρες όπως του Βασίλη Μπαλούμη, Νίκου Τζανή, Νάκο Ντούσκα, Κόλιο Τζήμα και άλλες.

Την προσφορά τους όμως στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα, αδυνατώ να την αξιολογήσω, γιατί όχι μόνο ήταν όλες ουσιαστικά ανένταχτες και χωρίς ευκρινείς στόχους, όχι μόνο γιατί δεν είχα γνώση και αντίληψη της δράσης τους, αλλά ακόμη γιατί η κάθε παράταξη αναγόρευσε τους μεν ημετέρους άξιους ήρωες και αντάξιους των αγωνιστών του 1821, τους δε αντιπάλους ως ιδιοτελείς κατασπλιάδες και εκ του ασφαλούς παλικαράδες και δολοφόνους. Δεν μπορώ όμως να μην αναφέρω τον γενικής αναγνώρισης και αποδοχής σεμνό και τίμιο Βασίλη Μπαλούμη για την ανιδιοτελή, αθόρυβη και πατριωτική στάση του και για το τολμηρό του επίτευγμα να σκοτώσει το χριστιανομάχο εγκληματία και αρχηγό των Αλβανοτσάμπδων Γιασίν Σαντίκ που προκάλεσε εκτεταμένες επιδρομές των ορδών του στα χριστιανικά χωριά της περιοχής Μαργαριτίου και Φαναρίου με λεηλασίες, εμπρησμούς και φόνους προκρίτων κυ-

ρίως.

Εφαρμόζανε δηλαδή την τακτική των Γερμανών, που για κάθε φόνο στρατιώτη τους, εκτελούσαν κατά δεκάδες φυλακισμένους αλλά και άμαχους πατριώτες στην Καισαριανή και «άλλους κρανίου τόπους» και σε κάθε φονική ενέδρα των ανταρτών, ξεκλήριζαν ολόκληρα χωριά και πολιτείες, όπως το Δίστομο, τα Καλάβρυτα και το αγνοημένο παντελώς από όλους, αλλά και το κράτος, Φανάρι.

• Η συμμορία του Νταλιάνη και άλλες, για είσπραξη λύτρων, η εκτεταμένη ζωοκλοπή, το ανακηρυχθέν αλβανικό προτεκτοράτο για τη Θεσπρωτία, η ύψωση της αλβανικής σημαίας στην Πάργα, με υπόδειξη και ανοχή της Ιταλίας, ήταν πράξεις για μεγάλα όνειρα και η αντίσταση του θεσπρωτικού λαού κυρίως, δεν άφησε ν' ανθίσουν. Τα έσβησε με μεγάλο τίμημα. Τα γεγονότα στις γειτονικές μας χώρες μαρτυρούν ότι ο χρόνος δεν έσβησε από τη σκέψη τους τις μεγάλες ιδέες. Όπως κι αν τους ονομάζουμε, με όση άνεση κι αν τους δεχτήκαμε, ακόμη και μέσα στα σπίτια μας, οι ενέρργειές τους άλλα δείχνουν. Γι' αυτό είμαστε ταγμένοι εκεί στη Θεσπρωτία να φυλάμε Θερμοπίλες. Ας μη χρειαστεί, αλλά των φρονιμών τα παιδιά πριν πεινάσουν μαγειρεύουν.

Κατακαυμένη Ήπειρος Θ. Γ. Παπαμανώλη 1945

Χωρίον	Φονευθέντες	Απαχθέντες όμηροι	Οικίματα πυρποληθέντα	Αρπαγέντα ζώα			Γυναίκες απαχθείσαι ή βιασθείσαι
				Αγέλαδες	Μικρά ζώα	Ίπποι	
Σταυροχώρι	16	5	17	300	200	200	5
Κορώνη	7	35	5	350	800	120	—
Κορωνόπουλο	11	5	20	160	100	100	4
Τουρκοπάλουκο ...	9	50	—	400	2000	200	50
Ποταμιά	6	16	43	400	100	200	55
Γλυκή	5	—	40	150	1200	200	—
Χόικα	3	—	35	200	800	150	15
Μανδρότοπος	3	—	9	120	150	30	2
Βουβοπόταμον	5	8	60	350	800	150	4
Γαρδία	6	—	20	350	800	150	4
Κλεισούρα	—	—	18	90	400	25	—
Μουζακέικα	7	13	2	120	500	50	—
Αηδόνη	2	3	13	50	500	25	—
Νάρκισσος	2	8	50	50	1000	60	—
Αχερουσία	3	7	2	70	500	200	50
Καναλάκι	10	104	30	500	1500	300	20
Άνω Σκαφιδωτή ...	6	—	16	10	150	15	—
Κάτω Σκαφιδωτή ..	—	—	—	100	—	—	—
Τσουκνίδα	10	10	18	300	3000	150	5
Βαλανιδόραχον ...	—	10	25	400	2000	150	—
Σπλάντζα	—	—	20	1000	1000	300	—
Μεσοπόταμον	5	20	30	600	600	200	6
Θέμελον	4	10	4	800	1000	2000	15
Σπαθαράιοι	8	10	25	300	2000	200	—
Μορφάτι	—	—	4	100	600	150	—
Ζερβοχώρι	4	—	—	—	—	—	—
Κουκούλι	1	—	—	—	—	—	—
Ζαραβίνα	3	—	—	—	—	—	—
Φτήνα	1	—	—	—	—	—	—
Ελευθεροχώρι	—	7	13	30	1000	50	—
Εν όλω	137	321	519	7000	22100	3435	231

Και η έκθεση επιλέγει:

Αυτός είναι ο απολογισμός του δράματος του Φαναρίου. Ίσως ο αριθμός των φονευθέντων να είναι μικρότερος του πραγματι-

κού, διότι εις Φανάρι ευρίσκοντο τότε και ξένοι προς αγοράν ή πώλησιν διαφόρων ειδών πολλοί δε εξ αυτών εφονεύθησαν.

Οι αντάρτικες ομάδες

Από τη Συλλογή πολεμικών τραγουδιών αφορώντων την δράσιν των υπό τον αρχηγόν Μάρκον Δεληγιαννάκην ανταρτικών σωμάτων της περιφέρειας Σουλίου και Παραμυθιάς - Ηπείρου από τας αρχάς της εκστρατείας μέχρι τέλους, ήτοι από του Οκτωβρίου του 1912 μέχρι τέλους Μαρτίου του 1913. Υπό Β. Γ. Βερναδή οπλαρχηγού εν Αθήναις. Εκ του Τυπογραφείου αδελφών Μπλαζουδάκη, οδός Ευριπίδου 3 - 1915.

Τρεις αδελφοί τρεις αρχηγοί τρεις πρωτοκαπεταναίοι από την Κρήτη ξεκινούν στον πόλεμο να πάνε, ν' αγωνισθούν στην Ήπειρο και στην Μακεδονία, στα σκλαβωμένα αδελφία των ελευθεριά να φέρουν. Πήραν παιδιά ιδικά των ανήψια και ξαδέλφια, πήραν και φίλους μπιστικούς και Κρητικούς λεβέντες, επήραν και σταυραετούς Σουλιώτες Ηπειρώτες, που 'χαν τον πόλεμο γιορτή, τον πόλεμο παιχνίδι. Τρέχει ο Ηλίας πιο μπροστά για την Μακεδονία, ο Κανάκης για την Ήπειρο, στο Μέτσοβο, στο Δρίσκο κι ο Μάρκος ο περίφημος Παραμυθιά και Σούλι. Γεια σου Χαρά σου Αρχηγέ, Δεληγιαννάκη Μάρκο, το λεν τα παληκάρια σου κι οι Ηπειρώσοι, το λεν κι όλα τα βουνά η Σπάτα και ο Γορίλας και η Βριτζάχα η ξακουστή, το Σούλι και το Κούγκι, θα μπορούμε στην Παραμυθιά να σφάξουμε τους Τούρκους, τους αρχηγούς της Τσαμουρλιάς τους Τουρκαρβανιτάδες, θα πάμε και στα Γιάννενα στ' Αληπασά το κάστρο, να βρούμε τον Εσάτ Πασσά. Κρένει ο γέρο Ολίτσικας και λέει στην Βριτζάχα, του Αγίου Ανδρέου ανήμερα κοντά το μεσημέρι, Βριτζάχα ρώτησε και συ τη Σπάτα και το Γορίλα, να μάθεις τι να γίνεται εις το Ελευθεροχώρι, στη Σκάλα της Παραμυθιάς βογγούν πολλά τουφέκια, κι ακούγονται και κλάματα και βογγητά μεγάλο. «Άκουσε γέρο Ολίτσικα να μάθεις τα μάντατα, οι αντάρτες κάνουν πόλεμο και πήρανε το Κάστρο, τη Σκάλα της Παραμυθιάς κι απάνω τα Βορδόπια και σκότωσαν πολύ Τουρκιά κ' έπασαν Τούρκους σκλάβους μάχουν και πίκρα πέσανε δεκάξι παληκάρια, λαβώθηκε κι ο αρχηγός ο Μάρκο Δεληγιαννάκης, μαυτός δεν σκούζει δεν πονεί, δεν κλαίει για την πληγή του, μα κλαίει τα παληκάρια του και τον υπαρχηγό του, τον ξακουσμένο Σταυραετό Κουτούπη τον Σουλιώτη και τον σημαιοφόρο του Μανώλη Πατεράκη πούχεν πρωτοπαλικάρο και μπιστικό παιδί του, τον κλαιν κι όλοι οι σύντροφοι κι οι πληγωμένοι σκούζουν, και όλες οι νιές της Σέλιανης του λένε μυριολόγι, Σήκω λεβέντι Κρητικέ νά βάλεις τ' άρματά σου, κι ο λαβωμένος αρχηγός καλή καρδιά δεν κάνει και λόγω της παληκαριάς στέκει και σου διαβάζει, κι ώρες τηρά τον τάφο σου κι ώρες προς τα Βορδόπια, κι ώρες τη Σκάλα σωτηριά ν' αναλαφρώση ο πόνος, γιατί μετρά, ξαναμετρά και βλέπει ξαπλωμένα, διακόσια τούρκικα κορμιά, Τούρκων κι Αρβανιτάδων. Μωρέ πώς εβογγούσαν τα βουνά η Σπάτα κι ο Γορίλας,

από τα τόπια των Τυρκών κι από τα πολυβόλα, των Χριστουγέννων ανήμερα σαν έφεξεν ο ήλιος, στην Σέλιανη την ξακουστή και εις την Λαμπανίτσα, στο Λευθεροχώρι, στο Πόποβο, Βερνίκο, Σαλονίκη, γιατί δεν επροσκύνησαν Μπέδες και Πασάδες, μόν' δέχθησαν τον αρχηγό τον Μάρκο Δεληγιαννάκη και την Σημαία του Σταυρού όλοι των προσκυνήσαν και όλοι μαζί του πολεμούν και την Τουρκιά σκοτώνουν, που τρώμαξεν η Αρβανιτιά στα Γιάννινα μηνούσι, για να του στείλουν στρατό, βοήθεια και κανόνια, να πιάσουν και τον αρχηγό κι όλους τους καπετάνιους και να τους πάν στα Γιάννενα κι όλους να τους κρεμάσουν μηνούν και του Μπεκήρ Αγά ν' αρθή κι αυτός με άλλους, να καταστρέψη τις εκκλησιές και τα χωριά να κάψη. Μωρέ πέφτουνε σφαίρες σα βροχή τα τόπια μπρος και πίσω μα ο Δεληγιαννάκης πολεμά με άξια παληκάρια, σκοτώνουν Τούρκους Τσάμηδες, Λιάπηδες Αρβανήτες, τα παληκάρια απόστασαν σωθήκαν τα φυσέκια και τότε φώναξε ο αρχηγός λέει στους καπετάνιους, παιδιά όπως σέρνεσθε να πιάσετε τη ράχη, στο σέλωμα περάσετε το πλάι να διαβήτε, και στο λειβάδι κάτσετε για να με καρτερήτε κρατήστε τα φυσέκια σας να πιάσωμε τα μέρη, στις Λαμπανίτσας τα στενά να στέσωμεν τους Τούρκους, να σώσωμεν μωρά παιδιά γυναίκες και κοράσια, σκλάβους να μην τα πιάσουνε και μεις όλοι ας χαθούμε. Παραμυθιά, και Τσαμουριά, Φιλιάτες, Μαργαρίτι όλα γινήκαν Ελληνικά μα τ' άρματα δεν δίδουν, κάμνουν κρυφά συμβούλια, μπέδες και αγάδες, σαν εσκοτώθη ο Βασιλιάς εις την Θεσσαλονίκη, για να σηκώσουν πόλεμο Αρβανικό να φέρουν, κι απ' τα χωριά της Τσαμουριάς τους Έλληνες να διώξουν, Του Κωνσταντίνου τον στρατό του Βασιλιά του νέου, Αγάκος ο Κασοσαλής κι ο Φάταγας ο Πρόνιος, ο Φείζος ο Σιουμπήμπεης Μαλίκης και Δαλιάνης, σφάζουν κρυφά στους χριστιανούς, δέρνουν και φοβερίζουν, κι αρματομένοι στα χωριά οι λήσταρχοι γυρίζουν, Αρβανιτιά στρατολογούν πόλεμο για να κάνουν, που τρώμαξαν τους Χριστιανούς τους προύχοντας του τόπου τους πρώτους της Παραμυθιάς και τον Μητροπολίτη, κάμνουν κι αυτοί συμβούλιο τον τόπο πως να σώσουν και προσκαλούν τον Αρχηγό τον Μάρκο Δεληγιαννάκη,

Συνέχεια στην επόμενη σελίδα

Συνέχεια από τη σελ. 10

του λέγουν να μείνουν ακόμα εκεί γιατί η Τουρκιά εσηκώθη, δέρνει και σφάζει χριστιανούς έξω στην επαρχία και μέσα στην Παραμυθιά καυχούνται πως θα κάψουν. Μηνά ο Αρχηγός ως τάκουσεν εις τα Σουλτοχώρια, να παν εις την Παραμυθιά διακόσια παληκάρια, μηνάει εις του Καπετάνιους του που είχε πάντα κοντά του όταν πολέμα την Τουρκιά σαυτά τα ίδια μέρη, γράφει μηνά του Βερναδή και του Γιάνναρο Γιάννη, του Ζάγκα του Καταραχιά και του Σπανοβαγγέλη, του Αρβανητοθόδωρου του Δούμα και του Ζώη, του Πανταζή και του Καρρά και του Αρβανίτη Χρήστου και του Σουλιώτη μήνυσε του Γιώτη και στους άλλους και το πρωί μια Κυριακή του Μάρτη τη δεκάτη, ο Δεληγιαννάκης κίνησε στην Τσαμουριά να πάει, δεξιά ζερβά τον ακολουθούν δύο άξια παληκάρια, μ' άρματα ασημοστόλιστα δύο μπιστικοί λεβέντες, ο Κανάκης ο Βαγιούκαλος κι ο Νομικός ο Γιώργης! κι άλλοι διακόσιοι διαλεχτοί με δέκα καπετάνιους διαβαίνουν απ' τη Σέλιανη κι εκεί ο Αρχηγός προστάζει να χαιρετίσουν τους νεκρούς πούχαν εκεί θαμένους. Βαράει η σάλπιγγα γραμμή κι όπλα παρουσιάζουν και τη Σημαία του Σταυρού πάνω στους τάφους στένουν κι ο Αρχηγός μ' ευλάβεια λόγο τον διαβάζει, και σαν τον αποδιάβασε χίλια τουφέκια ρίχνουν καβαλικεύει ο Αρχηγός και μπρος σε όλους διατάσσει να κατεβούν στον Καλαμά της Τσαμουριάς τα μέρη, λίγες ημέρες πέρασαν και γύρισαν οπίσω, που τα χωριά της Τσαμουριάς στη Σέλιανη διαβαίνουν, κοντά στους τάφους των νεκρών στα μνήματα αντρεωμένων διατάσσει πάλι ο αρχηγός για να τους χαιρετίσουν, κι αντί λιβάνι και κερί ακούστηκε μέγας κρότος, του τουφεκιού και του σπαθιού στου Λίβερη το ρυάκι, ξυπνά ο Κουτούπης και ρωτά κι ο Γιώργης ο Λαχτάρας, ξυπνά το Κρητικόπουλο ο Μανώλης ο Πατεράκης ξυπνούν κι οι άλλοι ήρωες και οι άλλοι οι σκοτωμένοι και βλέπουν αίμα ποταμό στου Λίβερη το ρυάκι, και εβδομήντα δυό κορμιά λησταρχοαρβανητάδων και τότε αρχίζουν οι νεκροί πολεμικό τραγούδι, και σαν αγγέλοι ψάlane δίπλα στην Άγια Μαύρα. Γεια σου χαρά σου αρχηγέ Δεληγιαννάκη Μάρκο, σε καμαρώνουν οι ζωντανοί και μεις οι σκοτωμένοι και οι αρχηγοί μας οι παλαιοί χαιρετισμό σου πέμπουν από το Σούλι ο Μπότσαρης Τζαβέλλας και Κατοσαντώνης κι από το Κούγκι ο Σαμουήλ σου στέλνει την ευχή του, να ζήσης και να χαίρεσαι τα ένδοξα άρματά σου και το σπαθί σου όλη η Τουρκιά να τρέμει να φοβάται. Μωρέ τι να γράφουν τα χαρτιά το γράμμα τι να λέει, που φέρανε στον Αρχηγό και χάλασε η καρδιά του, ευλογιμένος κάθεται πούχε χαρά μεγάλη, πως φεύγομενη νικηταία και πάμε στην Αθήνα ούταλεγε στην Πρέβεζα την υστερνή του Μάρτη, ο οπλαρχηγός ο Βερναδής ο για τον αρχηγό του και φίλον του αδελφικό τον Μάρκο Δεληγιαννάκη. Εκεί που τρώγεν κι έπινεν με τάλλα παληκάρια, ρωτά τους δυό του ακόλουθους πούχε πάντα κοντά του, τον μπιστικό του νομικό και τον Βιουγιουκαλάκη, για να του πουν τέχει ο Αρχηγός κι είναι κλειστή η καρδιά του, κι ο Αρχηγός των τους γρικιά

κι απάντησι τους δίνη.

Παιδιά μου μην πικρένεσθε κι ακούστε το μαντάτο πίσω μου γράφουν να στραφώ στα Γιάννενα να πάγω να μπω εκεί στη φυλακή στ' Αλή Πασά το Κάστρο, να μη φωνάζη η Αρβανιτιά η Αυστρία κι η Ιταλία πως μέστειλεν ο Βασιλιάς κι αυτός ο Βενιζέλος. Φεύγω και σας αφίνω γεια κι άμετε σην ευχή μου, γλήγορα στην Αθήνα μας θ' αρθώ ν' ανταμωθούμε. Φιλεί τα παληκάρια του κι ευθύς καβαλικεύει και φέγει για τα Γιάννενα και πίσω δεν κυτάζει. μα οι πιστικοί του ακόλουθοι δεν παν εις την Αθήνα, τον Αρχηγό των ακολουθούν κρυφά κρυφά από πίσω και παν κι αυτοί στα Γιάννενα μαζί του να πεθάνουν, αν τύχη και θανατωθή στα Γιάννενα ο Αρχηγός των. Εσείς πουλιά ης Τσαμουριάς κι αηδώνια του Σουλίου, μην ιδάτε τον Αρχηγό τον Μάρκο Δεληγιαννάκη, γιατί τον κρένη η Τσαμουριά, το Σούλι του φωνάζει, κι η όμορφη η Παραμυθιά καλήν καρδιά δεν κάνει. Μωρέ και πού να πήρενε και πού να λημεριάζει, και ούτε στην Σπάτα φαίνεται ούτε και στον Γορίλα και εις την Βριτζάχα ούτε εκεί δεν έκανε λιμέρι κι ο Ολίτσικας στάλλα βουνά αποκρίνεται και λέει. Εσείς αδελφια μου βουνά, Σούλι μου ξακουσμένο, Παραμυθιά και Τσαμουριά μην σκούζετε μην κλαίτε, μα ο Αρχηγός σας βρίσκεται στ' Αλή Πασά το Κάστρο, στη φυλακή στα Γιάννενα τον έχει ο Βενιζέλος, οι Αρβανίτες να σιωπούν η Αυστρία κι η Ιταλία, για τους λησάρχους πούσφαξε στους Λίβερη το ρυάκι κι αυτοί γράφει του Βασιλιά, γράφει του Βενιζέλου, να τον αφήσουν ελεύθερο λίγες ημέρες μόνον, να κατεβή στην Τσαμουριά να πάει όπου δεν πήγε, να πιάση και τους επίλοιπους μπέδες καπετάνιους να τους δικάση εις θάνατο και πίσω να γυρίση και μοναχός του να δεχθή μ' αλήθεια κι όχι ψέμα, να τον δικάσουν εις θάνατον και να τον τουφεκίσουν, σαν εκδικηθή όσα κάμασιν οι Τουρκαρβανητάδες εις του Τζαβέλα τα παιδια στου Μάρκου Μπότσαρη τ' αγρόνια και εις την γενιά του Σαμουήλ. Μωρέ σεις βουνά περήφανα και σεις Σουλτοχώρια μην κλαίτε για τον Αρχηγό τον Μάρκο Δεληγιαννάκη μ' αυτόν δεν τον εχάλασαν μα ελεύθερον τον έχουν, στο Κάστρο του Αλή Πασσά εκεί περιδιαβαίνει κάτω τη λίμνη σαν τηρά τα Γιάννενα κυτάζει και τραγουδεί χαρούμενος τ' Αλή Πασά τραγούδι τραγούδι της Βασιλικής και της κυρά Φροσυνής κι από την χαρά του την πολύ τα μάτια του δακρύζουν, συλλογιμένος κάθεται τον νο του στρέφει οπίσω, στο Σούλι στην Παραμυθιά και στα Τσαμοροχώρια κι άλλο τραγούδι κι άλλο σκοπό αρχίζει μοναχός του και λέει με παράπονο και μάτια βουρκομένα. Ολίτσικα περήφανε να μούκανε την χάρι να χαμηλώσης μια στιγμή να με γνωρίση η Σπάτα και ο Γορίλας ο όμορφος και η ξακουστή Βριτζάχα να χαμηλώνανε κι αυτά να ιδώ κείνα τα μέρη Παραμυθιάς και Τσαμουριάς και τα Σουλτοχώρια το Πόποβο, την Σέλιανη, Βερνίκο, Λαμπανίτσα να ιδώ πως ζούνε ελεύθερα τ' αδελφια μας και πέρα να γιατρεφτούν οι πόνοι μου και τα παράπονά μου.

Σ.Σ. Το δακτυλογραφημένο κείμενο φέρει στο τέλος στρογγύλη σφραγίδα στο κέντρο της οποίας διακρίνεται το σήμα του σταυρού με την επιγραφή «ΕΝ ΤΟΥΤΟ ΝΙΚΑ» και στο επάνω μέρος της περιφέρειας ΓΡΗΓ. ΚΟΛΙΟΥΣΗΣ ΣΠΑΝΟ-ΒΑΓΓΕΛΗΣ, ενώ στο κάτω μέρος δεν διακρίνεται η γραφή.

ΟΙ ΕΛΛΗΝΟΓΕΝΕΙΣ ΑΡΒΑΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΒΛΑΧΟΙ Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ, Η ΓΝΩΣΣΑ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΕΘΝΟΣ

Ο μεγάλος Ρώσος συγγραφέας Ντοστογιέφσκι έγραψε ότι: «Η αμάθεια δεν είναι κακό, το κακό είναι όταν δεν προσπαθείς να μάθεις». Ο γράφων ταιριάζει με τη σοφή αυτή ρήση και δεν κατέχει τίτλους σπουδών. Όμως ένα δημοσίευμα τα «ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΑ ΝΕΑ» της συμπατριώσας απ' το Γραϊκοχώρι δημοσιογράφου κυρίας Ζωής Ράπτη, με τίτλο: «Περί βλάχων ο λόγος», όπου: αφού επιλείται για τη γλώσσα και τη βλάχικη καταγωγή της, καυτηριάζει συνάμα με αγανάκτηση μερικούς – ανεγγέφαλους – ομογλώσσους, που μέσω μιας οργάνωσης Κ.Ε.Μ.Ο. επιδιώκουν να δημιουργήσουν μειονωτικό ζήτημα βλάχων! Επειδή και ο γράφων κατάγεται από αρβανίτικη περιοχή, και επειδή σε μερικούς (αυτόχθονες) Έλληνες, η λέξη «Αρβανίτης» προφέρεται υβριστικά και περιφρονητικά, φυσικό είναι να προκαλείται ένα αίσθημα μειονεξίας. Έτσι, λοιπόν, προσπάθησα να συγκεντρώσω στοιχεία από έγκυρες ιστορικές πηγές, για την καταγωγή, και τη γλώσσα Αρβανιτών και Βλάχων Ελλήνων και την προσφορά των στο έθνος. Ο Κωνσταντίνος Παπαρηνγόπουλος στο βιβλίο: «Ιστορία του ελληνικού έθνους» σελ. 107 ως προς την καταγωγή των Βλάχων γράφει: «Κατά τους χρόνους 901-904 μ.Χ. διαβάντες τον Ίστρον ποταμόν Βλάχοι, οι κατοικήσαντες εις διαφόρους ελληνικάς χώρας όπου μέχρι της σήμερον σώζονται, ήλθον όχι διά να λεηλατήσωσι τον τόπο, αλλά διά να εγκατασταθώσιν εις αυτόν. Επειδή δε, αν και εκ μίγματος διαφόρων εθνών συκείμενοι, ήσαν όμως εν μέρει και Ελλήνων απόγονοι» ήρχισαν αμέσως να μανθάνωσι την ελληνικήν γλώσσαν, να θεωρώσι τους Έλληνες ως αδελφούς και, μετερχόμενοι ποικίλα ιερηνικά και χρήσιμα επιτηδεύματα, πύθσαν την δύναμιν του ελληνικού έθνους, Επί του ιδίου θέματος στο βιβλίο «Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους» του Ακαδημαϊκού κ. Ι. Αμάντου σελ. 391 διαβάζουμε:

«...Η γλώσσα λοιπόν των εν Ελλάδι βλαχοφώνων και αλβανοφώνων δεν πρέπει να απατά. Περιέχουν ούτοι περισσότερον ελληνικόν αίμα, και δι' αυτό δε διακρίνονται κατά τα αισθήματα και τον τρόπο του βίου των Ελλήνων. Ίσως είναι μόνο βιολογικός ισχυρότεροι ένεκα της γενομένης διασταυρώσεως». Για την καταγωγή, την προέλευση και την γλώσσα των λεγομένων «αρβανιτών» του ελληνικού χώρου πληροφορούμε από έγκυρα ιστορικά συγκράμματα. Ξεφυλίζοντας σχολικά βιβλία της Ιστορίας διαβάζουμε ότι: «Η Ήπειρος θεωρείται ως κοιτίς της ελληνικής φυλής. Από εκεί διήλθον οι περισσότεροι ελληνικοί λαοί». Από εκεί κατέβηκαν και οι Δωριείς, και κατά τον 14ον αιώνα οι αρβανίτες, που – κατ' άλλους θεωρούνται ως «Δωριοίς δεύτερης γενιάς». Εάν μελετήσουν καλά τι έχει προσφέρει στο έθνος αυτή η περήφανη πολεμική ράτσα, θα αλλάξουν γνώμη μερικοί. Η ιστορία μας διδάσκει ότι: «Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης άρχισε την επανάστασιν από τας παραδουναβίους ηγεμονίας, επειδή οι κάτοικοι των ηγεμονιών ήσαν χριστιανοί και θα εβοήθουν τον Υψηλάντη. Και δεύτερον, επειδή οι στρατοί των ηγεμόνων ήσαν χριστιανοί διαφόρων εθνοτήτων, ονομαζόμενοι «Αρβανίται». Επίσης και το ελληνικό τάγμα που είχαν τότε οργανώσει οι Ρώσοι στα Επτάνησα, ονομαζόνταν «Αρβανίται». Άρα η λέξη «αρβανίτης» κάθε άλλο παρά υβριστική είναι. Όσο για το γλωσσικό ιδίωμα, αρχαίοι Έλληνες συγγραφείς αλλά και νεότεροι έγκριτοι γλωσσολόγοι, όπως ο Κ. Ιάκωβος Θωμόπουλος, συμφωνούν ότι: Η αρβανίτικη γλώσσα όπως η αρχαιοελληνική, προέρχονται από μία μητέρα γλώσσα, την Παλαιοντολογική γλώσσα των ΠΕΛΑΣΓΩΝ. Στο βιβλίο: «Ιστορία των κρατών της χερσονήσου του Αίμου» του Ακαδημαϊκού: Κ. Ι. Αμάντου σελ. 236 διαβάζουμε: «Οι Άλβανοι κοινή έχουν την καταγωγή μετά των Ελλήνων» αμφότεροι οι λαοί προήλθον εκ των παλαιωτάτων ιθαγενών στοιχείων – της χερσονήσου του Αίμου».

Αλλά και ο Κ. Παπαρηνγόπουλος στο βιβλίο: «Ιστορία του ελληνικού έθνους» στο κεφάλαιο Γεώργιος Καστριώτης ο επιλεγόμενος Σκεντέρβης στη σελ. 112 γράφει: «ο μόνος άνθρωπος όστις ηνιόρεσε ν' αντισταθί εις την ακατανίκητο δύναμιν των Τούρκων τους οποίους τότε ούτε οι ισχυρότατοι των ηγεμόνων της Ευρώπης ηδυνήθησαν να νικήσωσιν, είναι ο Έλλην Γεώργιος Καστριώτης επωνομαζόμενος Σκεντέρ-βεις. Οι Άλβανοι είναι απόγονοι των αρχαίων Ιλλυριών, όστινες ήσαν έθνος συγγενές των παναρχαίων Ελλήνων. Η γλώσσα την οποίαν λαλούσιν είναι μίγμα της πανάρχαιας ελληνικής, μετά πολλών μεταγενετέρων ελληνικών λέξεων. Έπi δε και παλικών και τουρκικών και σλαβικών. Διά τούτο, όσοι εξ αυτών ηναγκάσθησαν βραδυτέρον υπό των Τούρκων για να εξισλαμισθούν, εθεώρησαν πάντοτε εαυτούς ως ομογενείς των Ελλήνων. Πολλοί

δε μεταναστεύσαντες κατά τον 14ο αιώνα εις την κυρίως Ελλάδα ήρχισαν ετελώς να συγχωνεύονται μετά των άλλων Ελλήνων».

«Λεύκωμα της επαναστάσεως του 1821» περί του Μάρκου Μπότσαρη γράφει: «Εγεννήθη και εξετράφη εις την φωλεάν των αετών της Ηπείρου. Τέκνον της ενδόξου φάρας των Μποτσαράων, αναγόντων την καταγωγή των εις υπερηφανούς πολεμιστάς της ανίκητης στρατιάς του Σκεντέρβει».

Όλοι όσοι κατήλθαν τότε στην κυρίως Ελλάδα, ήσαν πολεμιστές της ανίκητης εκείνης στρατιάς, κουβαλώντας μαζί των την πολεμική πείρα άρχισαν αντιστασιακό αγώνα εναντίον της Τουρκιάς από τα ελληνικά βουνά. Από την ράτσα αυτή ήσαν εκτός από τους Σουλιώτες και άλλες περιοχές της Ηπείρου, της Αιτικής, της Βοιωτίας, Λοκρίδος, Ν. Ευβοίας, Αργοσαρωνικού, Αργολιδοκορινθίας, Τριφυλίας και των νήσων Ύδρα, Σπέτσες, Ψαρά και Άνδρο. Ας αναφέρουμε και μερικούς από τους (αρβανιτογενείς) ήρωες του '21: που μιλούσαν αρβανίτικα ή κατόγοναν από αρβανίτικες περιοχές πρωτοπορούν στους απελευθερωτικούς αγώνες: οι Μποτσαράιοι, οι Τζαβελαίοι και όλοι οι Σουλιώτες, οι Κολοκοτρωναίοι, ο Νικηταράς ο Τουρκοφάγος, η Μπομπουλίνα, οι Σπετσιώτες όλοι, ο Τομπάζης, ο Σαχτούρης, ο Βώκος, ο Οικονόμου, οι Κουντουριώτηδες, ο Μισούλης, ο Κανάρης, ο Καραϊσκάκης, οι Ανδρουτσαίοι, ο Γρίβας, ο Κριεζώτης και πολλοί άλλοι. Αλλά και πρωθυπουργοί ήσαν πολλοί: Παύλος Κουντουριώτης, Θεόδωρος Πάγκαλος, Αλέξανδρος Κορυζής, Πέτρος Βούλγαρης, Αθανάσιος Μισούλης, Κίτσος Τζαβέλας, αλλά και ο πρώτος κυβερνήτης της Ελλάδος ο Ιωάννης Κωλέτης από τη βλάχικη γενιά. Από βλαχική γενιά και οι ηρωίδες «Γυναικες της Πίνδου» το 1940-41: ισάξιες με τις Σουλιώτισσες.

Στην ιστορία αναφέρεται πως «η Ελλάδα υπήρξε σταυροδρόμι των λαών και το κωνευτήρι των πολιτισμών». Κι όπως συμβαίνει πάντα, «οι ανώτεροι πολιτισμοί, επιδρούν επί των κατωτέρων και τελικά τους αφομοιώνουν» και όπως έλεγε και μεγάλος φιλόσοφος της αρχαιότητας ο Αριστοτέλης, ότι: «Έλληνες είναι όλοι οι της Ελληνικής παιδείας μετέχοντες». Αξία έχει να παρακολουθήσουμε και το λόγο που εξεφώνησε στην εθνοσυνέλευση ο Κωνσταντίνος Παπαρηνγόπουλος το 1844. «Εις την αρχαία Ελλάδα, τα πάντα προήγουν και διειτύνουν την διαίρεσιν. Αλλά μέσα από τα ερείπια της ένας καινούργιος κόσμος θα ετοιμαζόταν. Την πολυθεϊαν διεδέχθη η ενότης του χριστιανισμού. Την ποικιλίαν των διαλέκτων, η ενότης της γλώσσας. Την διαφορά των φυλών, η ενότης του έθνους. Και ήδη ο ελληνικός λαός, τεθωρακισμένος με την τριπλήν ταύτην πανοπλίαν, αγωνίζεται να ανακτήση την πολιτικήν ενότητά του».

Άρα δικαιούμεθα εμείς οι νεοέλληνες, να πρωτάξουμε στους αρχαίους υμών προγόνους τον όρκο των νέων της Σπάρτης προς τους αρχαιοτέρους; Ότι «Άμμες δε γ' εσόμεθα, πολλώ κάρρονες;» (θα γίνουμε καλύτερα απ' αυτούς) ως προς την ενότητα του κράτους, το δικαιουμεθα, ως προς τις αρετές εκείνων απέχουμε πολύ.

Αθήνα, Γενάρης 2001
Γιάννης Σπ. Μπάκας

Μπορεί όλοι αυτοί και χιλιάδες άλλοι ανώνυμοι να γεννήθηκαν σε περιοχές που μιλούσαν τα αρβανίτικα. Ήταν ο τόπος τους υποδουλωμένος στους Τούρκους. Τα αρβανίτικα ήταν προφορική γλώσσα συνεννόησης κατανγκαστική. Πού θα μάθαιναν ελληνικά οι προπαπούδες μας; Τα σχολεία όμως – όχι μόνο το κρυφό σχολείο – που διατηρούσαν οι Γραικοί, οι Ρωμιοί, οι γκιαουρήδες, οι χριστιανοί κι όπως αλλιώς τους έλεγαν, ήταν ελληνικά και τα ελληνόπουλα μάθαιναν την ελληνική μυθολογία, ιστορία, γραφή κλπ. Έτσι έμεινε άσβεστη η γλώσσα μας, η θρησκεία μας, το δημοτικό μας τραγούδι. Άλλο αρβανίτης κι άλλο Άλβανός και Άλβανός μουσουλμάνος τους λεγόμενους Τουρκοαλβανούς. Εξάλλου αυτά είναι θέματα ιστορικών, εθνολόγων, αρχαιολόγων, ειδικών επιστημόνων. Πριν όμως τους Πασάδες πέρασαν φωτισμένοι δάσκαλοι με σύγχρονο του Αλή Πασά, τον Κοσμά τον αιωλό, που μίλησε ελληνικά, στις ψυχές των απλών χριστιανών. Άρα γνώριζαν και την ελληνική. Δεν την μιλούσαν από φόβο.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Ντίνος Μπολώσης
460 30 Μαργαρίτι
Τηλ.: 94398

Μαργαρίτι 20/04/2001

Αγαπητοί συμπατριώτες και φίλοι,
Με κίνητρο το ενδιαφέρον μου για τον τόπο μας και μόνο επιτρέψτε μου να σας απασχολήσω με δύο θέματα.

1. Έλαβα γνώση της με αριθ. 22/2001 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου και στεναχωρήθηκα πολύ που τα μισά χρήματα της ύδρευσης από το ΕΠΤΑ δίνονται για πλατείες.

Μπορεί με τη μεταφορά του αντλιοστασίου από το Σκάνδαλο και τον Κωκυτό στο Καλοδίκι, η κατάσταση να έχει βελτιωθεί, παραμένουν όμως τα εσωτερικά δίκτυα, που χρειάζονται τμηματική αντικατάσταση, αφού είναι από 25ετίας και πλέον, όπως η υδροδότηση όλων των οικισμών, είναι απαράδεκτο να υπάρχουν πολίτες – δημότες χωρίς νερό.

Δεν δικαιολογείται η μεταφορά χρημάτων από ένα τόσο σοβαρό έργο υποδομής σε κατασκευή πλατειών.

Δεν λέω, καλές οι πλατείες, αλλά πρέπει να υπάρχουν άνθρωποι να τις επισκέπτονται. Να είστε όμως σίγουροι πως χωρίς νερό άνθρωποι δεν υπάρχουν. Απορώ πώς δεν εκτιμήθηκαν οι καλοκαιρινές μας ταλαιπωρίες όταν ανοίγουμε πολλές φορές τις βρύσες και μας έρχεται αέρας αντί νερό και πώς δεν υπολογίσατε ότι το περισσότερο νερό που αντλούμε πάει στον κάμπο... λόγω των διαρροών του δικτύου κι εμείς το πληρώνουμε χρυσό. Πώς ξεχνάτε ότι τα καλοκαίρια έρχονται οι ξεντεμένοι συμπατριώτες μας, αλλά και τουρίστες για διακοπές και τα μαζεύουν άρον άρον και φεύγουν από έλλειψη νερού;

Φοβάμαι πως οι πλατείες που θα κάνουμε θα βρωμίζουν και θα είναι μόνο πέτρα και χώμα, γιατί δεν θα έχουν ούτε ένα δεντράκι αφού δεν θα υπάρχει νερό για πλύσιμο και πότισμα.

Για όλα αυτά σας παρακαλώ θερμά να επανεξετάσετε το όλο θέμα της ύδρευσης.

2. Βλέπω να ηλεκτροφωτίζονται οι κόμβοι και ο εθνικός δρόμος καθώς και η παράκαμψη μέσα στο Μαργαρίτι. Χρήσιμο και καλά το έργο. (Αν και οι βάσεις των φωτών κόλλησαν στην άσφαλτο και υπάρχουν μεγάλοι κίνδυνοι).

Γεννάται όμως το ερώτημα γιατί ο φωτισμός δεν επεκτάθηκε σε όλο το κατοικημένο τμήμα της οδού καθώς και στη διασταύρωση της Καταβόθρας. Δεν έχει την ίδια αξία με τους άλλους η ζωή αυτών που κατοικούν στο τμήμα αυτό του δρόμου. Δεν το λέω επειδή είναι και το δικό μου σπίτι εκεί, αλλά το θέτω γενικά το θέμα. Τα ίδια ισχύουν και για τον οικισμό Καλοδικίου.

Σας καλώ λοιπόν ν' αγωνιστούμε όλοι μαζί για να πεισθούν οι αρμόδιοι να ηλεκτροφωτίσουν όλο το κατοικημένο τμήμα του εθνικού δρόμου στο Μαργαρίτι και στο Καλοδίκι.

Παρακαλώ κρατήστε με ενήμερο των αποφάσεων και των ενεργειών σας. Με τιμή
Ντίνος Μπόλώσης

Μαργαρίτι 27/02/2001

Θέμα: Ενημερωτική Ομιλία από αξιωματικό της Π.Υ.

Με την παρούσα θέλουμε να εκφράσουμε τις θερμές ευχαριστίες μας προς την Πυροσβεστική Υπηρεσία Ηγουμενίτσας για την ομιλία – παρουσίαση που έκανε στους μαθητές μας σχετικά με το έργο, τις μεθόδους και ό,τι σχετικό με την προσφορά του Πυροσβεστικού Σώματος.

Η ενημέρωση έγινε στο Δημοτικό Σχολείο στις 20/2/2001 και ώρα 12.00. ε-νώπιον όλων των μαθητών και του διδακτικού προσωπικού του σχολείου μας. Απορούσε, ένα σύντομο ιστορικό του Π.Σ. και των αρμοδιοτήτων της Π.Υ. κατ' αρχήν, στο μεγαλύτερο δε μέρος της τις αιτίες, τους τρόπους πρόληψης και καταστολής, καθώς και τρόπους αντίδρασης σε φυσικές και άλλες καταστροφές, κυρίως πυρκαγιές, καθώς επέδειξε εξοπλισμού και μέσων που χρησιμοποιούνται σε ανάλογες καταστάσεις.

Ενέργειες σαν αυτή φέρνουν κοντά την υπηρεσία με τον κόσμο. Η υπηρεσία εκτελεί αποτελεσματικότερα το έργο της, όταν συνεργάζεται με ενημερωμένους πολίτες.

Όσο για τους μαθητές μας αποκτούν πρότυπα, διαμορφώνουν στάσεις και ενστερνίζονται αξίες, που είναι βασικά εφόδια για την εξέλιξη τους σε υπεύθυνους και συνειδητοποιημένους πολίτες.

Ευχαριστούμε ιδιαίτερα τους μετέχοντες στην ενημέρωση Π/ΓΟ Ζωΐδη Παύλο, ΑΝΘ/ΓΟ Κουτσούκη Απόστολο και Π/ΣΤΗ Γκόλια Παναγιώτη.

Ευχόμαστε ενέργειες σαν αυτή να έχουν συνέχεια.

Ο διευθυντής του σχολείου
Χαρίσης Δώδας
Ηγουμενίτσα 3 Απρίλη 2001

Θέμα: Απολογισμός δραστηριοτήτων του «ΠΑΝΑ»

Από το Γενάρη του έτους 2000 που αναλάβαμε τη διοίκηση του Συλλόγου μας μέχρι σήμερα πραγματοποιήσαμε:

1. Επίσκεψη - Ξενάγηση στον αρχαιολογικό χώρο στη Τιτάνη στις 20-4-2000 στην οποία πήραν μέρος περίπου 130 άτομα (μαθητές της πρώτης τάξης του 1ου Λυκείου Ηγουμενίτσας, μέλη και φίλοι του συλλόγου μας). Η Ξενάγηση έγινε από αρχαιολόγο της Η' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Κέρκυρας - Θεσπρωτίας.

2. Εκδρομή στα Ζαγοροχώρια στις 14-5-2000, όπου δόθηκε η δυνατότητα στους φίλους και τα μέλη μας να ψυχαγωγηθούν και να συσφίξουν τις σχέσεις τους.

3. Καθαρισμό της παραλίας του Δρεπάνου στις 5-6-2000 (Παγκόσμια ημέρα Περιβάλλοντος) σε συνεργασία με το δήμο Ηγουμενίτσας και το Κέντρο Πρόληψης Αριάδνη, στον οποίο πήραν μέρος περίπου 140 άτομα (μαθητές των Δημοτικών Σχολείων Γραϊκοχωρίου και Ηγουμενίτσας – 1ου και 4ου- καθώς και μέλη και φίλοι του συλλόγου μας).

4. Έκδοση ημερολογίου για το έτος 2001, το οποίο περιλαμβάνει τους αρχαιολογικούς χώρους και τα τοπία φυσικού κάλλους της Θεσπρωτίας.

5. Κοπή βασιλόπιτας στις 14-1-2001 στον αρχαιολογικό χώρο του Πύργου Λυγιάς (Πύργου Ραγίου). Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο Νο-

μάρχης Θεσπρωτίας κ. Νίκος Τσώνης, ο βοηθός νομάρχης κ. Ηλίας Λιάκος, ο αντιδήμαρχος Ηγουμενίτσας κ. Β. Γούλας, ο τώες αντιδήμαρχος Ηγουμενίτσας κ. Θ. Δημητρίου, εκπρόσωποι μαζικών φορέων, πολλοί φίλοι και μέλη του συλλόγου μας. Η Ξενάγηση των προσκεκλημένων έγινε από αρχαιολόγο της Η' εφορείας προϊστορικών και κλασικών αρχαιοτήτων Κέρκυρας - Θεσπρωτίας.

6. Πήραμε πρωτοβουλία για ίδρυση Ομοσπονδίας Περιβάλλοντος Οργανώσεων Ηπείρου - Κέρκυρας. Το θέμα αυτό βρίσκεται σε εξέλιξη.

7. Εκδώσαμε Δελτία Τύπου για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος και για την Παγκόσμια Ημέρα Δασοπονίας, οι οποίες, με απόφαση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, έχουν καθιερωθεί για τις 5 Ιουνίου και 21 Μαρτίου, αντιστοίχα.

8. Δημοσιεύσαμε στον Τύπο στοιχεία για τους αρχαιολογικούς χώρους της Θεσπρωτίας (Τιτάνη, Ελέα κλπ.) με σκοπό την προβολή τους.

- Η συμμετοχή αρκετών συμπολιτών μας στις δραστηριότητές μας δείχνει ότι αυτές έχουν θετικό αντίκτυπο στην τοπική κοινωνία. Ο στόχος μας για ευαισθητοποίηση των Θεσπρωτών σε περιβαλλοντικά και αρχαιολογικά θέματα υλοποιείται σιγά σιγά. Η συμμετοχή παιδιών στις δραστηριότητες μας αποτελεί ένα πολύ θετικό στοιχείο.

- Εκφράζουμε τις θερμές ευχαριστίες μας στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, διότι καλύπτουν αφλοκερδώς τις δραστηριότητες μας. Επίσης εκφράζουμε τις ευχαριστίες μας στα άτομα και τους φορείς που συνεργάστηκαν μαζί μας στις προαναφερθείσες δραστηριότητες.

- Θα συνεχίσουμε με τον ίδιο ζήλο τις ανδιστελείς προσπάθειές μας για την υλοποίηση των καταστατικών σκοπών του συλλόγου μας.

Για το Δ.Σ.

Ο πρόεδρος
Πέτρος Ζήγος

Ο γραμματέας
Παναγιώτης Τάσιος

Πάτρα - Κόρινθος - Τρίπολη - Θεσσαλονίκη - Σύρος - Γιάννενα - Φιλιππές - Κανελλάκι - Πρέβεζα - Άρτα - Παραμυθιά - Μαζαρακιά - Καρτέρι - Γλυκή κλπ. Δύο χρόνια τώρα δε λάβαμε δραχμή για της εφημερίδας τη συνδρομή. Η υπενθύμιση γίνεται γιατί η οικονομική μας κατάσταση είναι... τραγική.



Τα αρνιά στον τόπο μας από την ώρα της γέννησής τους ακολουθούν τη μάνα τους τη βοσκή. Δεν είναι τρελά να τρώνε πίτουρα στη στάλη.

Ο ρόλος του βιβλίου στη ζωή μας

Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει την αναγκαιότητα και χρησιμότητα όλων των προϊόντων της σύγχρονης τεχνολογίας που έχουν «εισβάλει» στη ζωή μας. Είναι γεγονός πως εξυπηρετούν και διευκολύνουν δύσκολες και μη αναβαλλόμενες καταστάσεις. Πόσο όμως ηρεμούν και χαλαρώνουν όλα αυτά τα ηλεκτρονικά δημιουργήματα την ανθρώπινη ψυχή; Είναι δυνατόν κάποιες ώρες καθήλωσης μπροστά στην τηλεόραση ή τον υπολογιστή να μας χαρίσουν «όνειρα γλυκά»; Πόσες φορές τα παιδιά μας έχουν «βρέξει» τη νύχτα το κρεβάτι τους, γιατί λίγο πριν κοιμηθούν έτυχε να παρακολουθήσουν κάποια τρομακτική και ακατάλληλη για την τρυφερότητα τους ηλικία ταινία; Αντίθετα, πόσα βράδια κοιμήθηκαν «σαν αγγελάκια», γιατί αφού τα οδηγήσαμε στο κρεβάτι τους, τους διηγήθηκαν ένα γλυκό παραμύθι ή τους διαβάσαμε μία όμορφη ιστορία;

Θα ήταν αλήθεια ήρεμος ο ύπνος μας αν όλοι μας αποκτούσαμε τη συνήθεια να κοιμόμαστε έχοντας συντροφιά κάποιο καλό ή ενδιαφέρον λογοτεχνικό βιβλίο. Ένα βιβλίο που δεν θα μείνει στολισμένο πάνω στο κομοδίνο μας, αλλά θα μας χαρίζει απλόχερα τα βράδια το περιεχόμενο των σελίδων του. Είναι χιλιοεπιωμένη, όμως θα επαναλάβω τη φράση «Ένα βιβλίο ταξιδεύει παντού». Δυστυχώς, σήμερα το διάβασμα

λογοτεχνικών ή και άλλων βιβλίων έχει περιοριστεί. Ακούω μαθητές μου να λένε πως αντί να ανοίξουν ένα βιβλίο βάζουν στον υπολογιστή τη διακέτα και πατώντας ένα κουμπί έχουν στην οθόνη όποια πληροφορία θελήσουν. Δεν έχω κάτι εναντίον του υπολογιστή. Ίσα ίσα εκτιμώ την προσφορά του και την αναγκαιότητα της ύπαρξής του. Όμως δεν θα μπορούσα ποτέ να χαρώ την ομορφιά ενός λογοτεχνικού κειμένου από μία ψυχρή κι απρόσωπη οθόνη. Το βιβλίο είναι κάτι τελείως διαφορετικό. Έχει ομορφιά και προσωπικότητα. Το κρατάς στα χέρια σου, φυλλομετράς τις σελίδες του, θαυμάζεις τις εικόνες του, απολαμβάνεις τη χάρη του, μελετάς το κείμενο συμπάσχεις με τους ήρωες, αγωνιάς για την πλοκή και εξέλιξη των γεγονότων και φτάνοντας στο τέλος του έχεις δίκως καθόλου να το καταλάβεις αυξήσει κατά πολύ την πνευματική σου περιουσία.

Τα παιδιά μας σήμερα είναι εκτεθειμένα σ' ένα σωρό κινδύνους που απειλούν τόσο τη σωματική όσο και την ψυχική τους υγεία, θα πρέπει να έχουν εφοδιαστεί με πολλές και καλές συνήθειες, οι οποίες θα λειτουργήσουν ως αμυντικός εξοπλισμός εναντίον όλων αυτών των σύγχρονων κατεστημένων. Θα είναι πολύ καλό λοιπόν να συνθηθίσουμε τα παιδιά μας στην ανάγνωση και μελέτη βιβλίων. Από την νηπιακή

ακόμη ηλικία θα προσπαθήσουμε να κεντρίσουμε το ενδιαφέρον τους προσφέροντάς τους βιβλία με πολύχρωμες και ολοζώντανες εικόνες που θα μιλούν από μόνες τους στην ευαίσθητη και εύπλαστη ακόμη ψυχή τους.

Όσο μεγαλώνουν θα επιλέγουμε βιβλία ανάλογα με την ηλικία τους, τα ενδιαφέροντα και τις προτιμήσεις τους, ώστε να τους δημιουργείται έντονη η επιθυμία να «ρουφήξουν» το περιεχόμενό τους θα θεωρούν απαραίτητη τη συντροφιά του τα κρύα βράδια ή τις ώρες που θα είναι αναγκασμένα να μένουν μόνοι τους στο σπίτι. Θα τα συτροφεύουν στις διακοπές τους και θα τα κρατούν ήρεμα στο δωμάτιό τους σε στιγμές που μη ξέροντας τι να κάνουν θα ψάχνουν για σκανταλιές κι αταξίες. Είναι αφάνταστα πολλά τα οφέλη που απορρέουν από το διάβασμα ενός σωστά επιλεγμένου βιβλίου. Ένα παιδί που έχει διαβάσει πολλά βιβλία είναι βέβαιο πως έχει σωστότερο και πλουσιότερο λεξιλόγιο από κάποιο άλλο που απεχθάνεται αυτή τη συνήθεια. Μαθαίνει να χρησιμοποιεί σωστά τη γλώσσα. Πλουτίζει τις ιδέες του και βελτιώνει την έκφρασή του. Αποκτά τη δυνατότητα να

χειρίζεται σωστά το γραπτό λόγο, απαραίτητο εφόδιο για τη μελλοντική του εξέλιξη και σταδιοδρομία. Γίνεται γνώστης παλαιών και σύγχρονων γεγονότων ή καταστάσεων. Αντλεί πνευματικούς θησαυρούς που δυναμώνουν τη θέληση και διαμορφώνουν την προσωπικότητά του. Μπορεί να κρίνει και να συγκρίνει χαρακτήρες, να αποδεχτεί ή να απορρίψει τυχόν ενέργειές τους. Του δημιουργείται η επιθυμία να γνωρίσει από κοντά τους τόπους για τους οποίους διάβασε. Αναζητά νέους ορίζοντες. Γίνεται ερευνητής. Βάζει στόχους και αγωνίζεται για την πραγμάτωσή τους. Κοινωνικοποιείται κι ολοκληρώνεται ως άτομο.

Στις μέρες μας ενώ σε ορισμένα προϊόντα παρατηρείται μεγάλη έως φοβερή αύξηση των τιμών, το κόστος του βιβλίου παραμένει χαμηλό και η αγορά του είναι δυνατή κι από τον πλέον χαμηλόμισθο πολίτη. Βεβαίως, σε κάποιους δήμιους λειτουργούν δανειστικές βιβλιοθήκες, τις οποίες όμως δεν γνωρίζω πόσο συχνά επισκεπτόμαστε. Είναι λοιπόν σχετικά εύκολο, απλό κι εφικτό να προμηθευτούμε κάποιο βιβλίο αρκεί πραγματικά να το θέλουμε. Θα ήταν ευχής έργο να καταβάλλουμε όλοι από κοινού, γονείς, εκπαιδευτικοί, δημόσιοι και κρατικοί φορείς προσπάθεια, ώστε τα παιδιά μας να αποκτήσουν την τόσο ευεργετική συνήθεια του διαβάσματος. Η προσφορά του καθενός ανάλογα με την ιδιότητά του είναι εξίσου σημαντική. Οι γονείς θα πρέπει να γίνουν οι ίδιοι ζωντανά παραδείγματα για τα παιδιά τους. Θα διαβάζουν μαζί τους, θα επισκεφτούν εκθέσεις βιβλίων και με πολύ κέφι θα καταπιαστούν με την επιλογή του κατάλληλου εντύπου. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν κι έχουν τη δυνατότητα, αν το θελήσουν, να λειτουργήσουν στα σχολεία μαθητικές δανειστικές βιβλιοθήκες κι αναγνωστήρια με ανάλογη διακόσμηση κι επάνδρωση του χώρου, ώστε η παραμονή εκεί να είναι ευχάριστη και να δημιουργεί ψυχική ευφορία. Τέλος, οι κρατικοί φορείς θα ήταν καλά να διαθέσουν κάποιο χρηματικό ποσό για δημιουργία, εξοπλισμό και σωστή λειτουργία δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών, γεγονός που θα βοηθήσει στην ανάπτυξη του πνευματικού και πολιτιστικού επιπέδου όλων ανεξαρτήτως των κατοίκων της χώρας μας.

Νομίζω, λοιπόν, πως αξίζει πραγματικά να αφιερώσουμε λίγο από τον πολύτιμο χρόνο μας, ώστε να δώσουμε στα παιδιά μας αλλά και στον εαυτό μας τη δυνατότητα και την ευκαιρία να απολαύσουν την υπέροχη όσο και καταπληκτική συντροφιά ενός καλοδιαλεγμένου βιβλίου. Ενός βιβλίου που θα μας συνοδεύσει στα ταξίδια και στις διακοπές μας, θα γεμίσει τις ώρες της μοναξιάς μας, θα απαλύνει τον πόνο μας, θα γαληνέψει τη σκέψη μας, θα χαλαρώσει την έντασή μας και γιατί όχι; θα μας χαρίσει όνειρα γλυκά.

Κονδύλη - Τσιαμάκη Αφροδίτη
Εκπαιδευτικός

Η μάχη των γλωσσών

Οι Ευρωπαίοι που μιλούν ως δεύτερη γλώσσα την αγγλική είναι 31%, τη γαλλική 10%, τη γερμανική 8%. Όλες οι άλλες γλώσσες μιλιούνται από τους φυσικούς ομιλητές, δηλ. τους κατοίκους κάθε χώρας.

Μιλήστε λοιπόν ελληνικά, γιατί η κυριαρχία των άλλων γλωσσών, κυρίως της αγγλικής, θα σβήσει τη γλώσσα μας.

Μία φορά κι ένα καιρό ήταν... ένας ή μία... έτσι άρχιζαν τα παραμύθια οι γιαγιάδες και οι δάσκαλοι. Στις ακαδημίες διδάσκονται τη διδακτική του παραμυθιού ως ιδιαίτερο μάθημα. Ποιος έχει χρόνο τώρα για παραμύθια. Κι όμως τα παιδιά σαν παιδιά θέλουν τα παραμύθια. Κλείστε την τηλεόραση και μιλήστε με τα παιδιά. Αφήστε τα να σας μιλούν. Είναι μαγεία!

Κωνσταντίνος Κανάρης

Γεννήθηκε στην Πάργα.

Τα αποκαλυπτήρια της προτομής του ήρωα έγιναν στην Πάργα στις 18-8-1963 από τον τότε βασιλιά Παύλο και τη Φρειδερίκη. Η ιστορία γράφει ότι γεννήθηκε στα Ψαρά. Για τον τόπο καταγωγής του μιλά ο ίδιος όταν μαζί με τον Αριστοτέλη Βαλαωρίτη, στις 5-3-1863, επισκέφτηκε τη γενέτειρά του.

...«...Επωφελήθημεν της ευκαιρίας και μετέβημεν εις επίσκεψιν της πατρίδος μας (του τε Βαλαωρίτου κι εμού) των προγονικών εις την κατέναντι της Κερκύρας Ηπείρου, της λατρευτής Πάργας, της οποίας αντίληψιν τον έναντι καλντεριμικών δρόμον όστις μου εθύμισεν τους παιδικούς χρόνους και τους αλλεπάλληλους αγώνες των προγόνων μου...».

Στην πλατεία Κανάρη η προτομή του ατενίζει το ελεύθερο Ιόνιο.

Στις 24-8-2001 θα γίνουν τα θυρανοίξια του ιερού ναού του Κοσμά του Αιτωλού στο Ελευθέρι Θέση Δρίζα. Θα χοροστατήσει ο Μητροπολίτης Παρναμυθίας κ.κ. Τίτος βοηθούμενος από χορωδία βυζαντινής Μουσικής. Παρουσία πολλών προσκενητών. Μετά το πέρας της θείας λειτουργίας θα ακολουθήσουν εκδηλώσεις με τη συμμετοχή και των χορευτικών. Η προσέλευση στο χώρο είναι εύκολη, δρόμος ασφαλτοστρωμένος μέσα από τον ελαιώνα στους πρόποδες του χωριού. Η προσέλευση όλων μας θεωρείται βέβαια.



Η φασολάδα της Καθηρής Δευτέρας σιγοβράζει

Δημοτικά Τραγούδια

Όλη τη νύχτα περπατώ μ' ένα όμορφο κορίτσι.
Να το φιλήσω ντρέπομαι, να του το ειπώ φοβούμαι.
Για να τ' αφήσω αφίλητο, ταχιά γελάει με μένα.
Θα πάω σε κρασιόπουλε, να πω και να μεθύσω,
για να διαβώ στην πόρτα της να της το μολοήσω.
- Κόρη, αν κοιμάσαι ξύπνησε, κι αν κάρησ' αφηγκράσου
κι αν είσαι μ' άλλον άγουρο, με γεια σου με χαρά σου.

Σαράντα πέντε Κυριακές κι εξήντα δυο Δευτέρες
Δεν είδα την αγάπη μου, την κόρη όπ' αγαπούσα.
Μία Κυριακίτσα το πρωί την είδα στολισμένη
και στο χορό που χόρευε με τ' άλλα τα κορίτσια
μ' ένα μαντίλι στο λαιμό, με τέσσερα στα χέρια
και με το μάτι της μιλώ και με τα χείλη της λέω:
«Πού ήσουν εφές, που ήσουν προφές, το που θαλά είσαι
βράδυ;
- Εφές ήμουν στη μάνα μου, προφές στην αδελφή μου
κι απόψε στο ταιράκι μου, ώσπου να δώσει ο ήλιος.

Μωρή κοντούλα λείμονιά στον άμμο φυτρωμένη
Πότ' αύξηνες και πλάτυνες κι απόλυκες κλώνάρια
Κι όλο τον κόσμο ίσκιωσες κι όλα τα παλληκάρια
Μονάχα εμένα μ' άφηκες να καίγομαι στο κάμα...
- Δεν το ξέρα, λεβέντη μου, πώς είσ' η αφεντιά σου
Να γένω γης να με πατάς, γιοφύρι να περάσεις
Να γένω μια ασημόκουπα, να σε κερνώ να πίνεις
Εσύ να πίνεις το κρασί, κι εγώ να λάμπω μέσα.

γέλιο... γέλιο... γέλιο... για μικρούς και μεγάλους

- Γιώργο πες μου τους χρόνους του ρήματος τρέχω.
- Γιώργο: τρέχω - έτρεχα... περδίκλωθηκα, έπεσα, σηκώθηκα κι έφυγα

*

Ο Μπαμπάς ρωτά το γιό του
- Πες μου Κωστάκη, έχεις πέντε μήλα και τρως τα δύο. Πόσο σου έμειναν;
- Α, αυτό δεν το ξέρω μπαμπά. Εμείς στο σχολείο μετράμε μόνο με δάχτυλα.

*

- Δύο μικροί μαθητές επισκέπτονται ένα τσίρκο. Ο φύλακας τους φωνάζει από μακριά.
- Εσείς καλά παιδιά μην πλησιάζετε στο κλουβί του λιονταριού. Κι οι μαθητές απαντούν:
- Καλά ντε... Δε θα σε φάμε το λιοντάρι σου!! Κύριε.

*

- Λες να κατοικείται το φεγγάρι;
- Βεβαίως. Δε βλέπεις που έχει φως.

*

- Δύο λωποδύτες μετά την κλοπή συζητούν;
- Λες να ξεχάσαμε τίποτε σ' αυτό το σπίτι;
- Δεν πιστεύω, θα το δούμε όμως αύριο στην τηλεόραση

*

- Γιαγιά, όταν δεν υπήρχε τηλεόραση τι είχαν οι άνθρωποι;
- Την ησυχία τους, παιδάκι μου.

*

- Έμαθε κάποια ότι ο κόρακας ζει διακόσια χρόνια και παραξενεύτηκε. Θα το διαπιστώσω, είπε. Αγόρασε έναν κόρακα και τον έτρεφε.

*

Ζητάνος: Λίγο ψωμί, κυρία μου, για το Θεό...
Κυρία: τι λες μωρέ, τρώει ψωμί ο Θεός;

*

Γιάννης: Το σκυλί που σου έδωσα είναι πρώτης τάξεως φύλακας!!
Κώστας: Μπορώ να το αφήσω λυτό τη νύχτα;
Γιάννης: Όχι αδελφέ! Θέλεις να σου το κλέψουν;

*

- Πάψε βρε να φωνάζεις. Μου πήρες τ' αυτιά. Εγώ; τι τα κάνω!

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

Αγώνες Β' Ερασιτεχνικής Κατηγορίας 26η αγωνιστική

ΑΟ Ηγουμενίτσας - ΑΟ Προδρομίου	2-0
ΑΕ Λαμπανίτσας - ΑΣ Μενίνας	5-0
ΟΦΗ Ηγουμενίτσας - Θυεή. Γκρ. Ψάκκας	1-1
Ηρακλή. Φιλιππών - Ατρ. Ασπροκρήσιου	3-1
ΑΟ Μαζαρακιάς - Πυρσ. Ελευθερίου	2-3

Βαθμολογία Β' Ερασιτεχνικής κατηγορίας

ΑΟ Προδρομίου	56
ΑΟ Ηγουμενίτσας	54
Ατρ. Ασπροκρήσιου	49
ΑΕ Λαμπανίτσας	42
Ηρακλή. Φιλιππών	37
ΑΣ Μενίνας	30
Πυρσ. Ελευθερίου	28
Θυεή Γκρ. Ψακκάς	25
Προοδευτική	23
ΑΣ Συβοτών	22
ΑΟ Μαζαρακιάς	11
ΟΦΗ Ηγουμενίτσας	9
ΑΕ Σουηίου	-9

Τα PLAY OFFS β' κατηγορίας

1-8 Προδρόμι - Γκ. Ψάκκα
2-2 ΑΟ Ηγουμενίτσας - Μενίνα
3-6 Ασπροκρήσι - Μενίνα
4-5 Λαμπανίτσα - Ηρ. Φιλιππών

Εορταστικές Εκδηλώσεις Ολοκαυτώματος Σουλίου 27 Μαΐου 2001

ΓΕΝΙΚΑ

Το Σούλι είναι περιοχή της Ηπείρου, ανατολικά του Θεσπρωτικού κόλπου και σε υψόμετρο 700 μέτρα περίπου, μεταξύ των βουνών Μούργκας - Ζαβρούχου και Τρούλιας.

Σ' αυτή εδώ την περιοχή κατοικούσαν οι Σουλιώτες, οι οποίοι κατά μερικούς ιστορικούς σχετίζονται με τους Σελλούς, λέγεται δε ότι ήταν απόγονοι των αρχαίων Ηπειρωτών, περισωθέντων μετά την καταστροφή της Ηπείρου υπό του Αιμίλιου Παύλου.

Την περιφέρεια του Σουλίου αποτελούσαν τα χωριά Σούλι, Αβαρίκος, Κιάφα και Σαμονίβα, το λεγόμενο Τετραχώρι. Αργότερα, η περιφέρεια επεκτάθηκε και στα γύρω χωριά Τσεκούρι, Περετάκι, Βίλις, Αλποχώρι, Κοντάταις, Γκανόλα και Τσιφλίκι τα οποία αποτελούσαν το Εφταχώρι.

Οι κάτοικοι ολόκληρου της περιοχής του Σουλίου κατά τα μέσα του 18ου αιώνα ήταν 6.000 περίπου, από τους οποίους 1.700 οπλοφόροι.

Μικρός λαός οι Σουλιώτες με μεγάλη κληρονομιά, ήρθε και ρίζωσε εδώ σ' αυτή τη γη, την οποία όσο περνούσαν τα χρόνια την αγάπησε με πάθος κι είχε τη φλόγα μέσα του για λευτεριά. Ζούσε, μεγάλωνε, πολεμούσε και πέθαινε γ' αυτή.

Αυτόν εδώ τον ελεύθερο λαό ήθελαν και προσπάθησαν να υποδουλώσουν πολλοί πασάδες, γιατί ανησυχούσαν για την κυριαρχία τους στα γύρω χωριά και για τη δύναμη των που κάθε μέρα αυξανόταν. Έτσι το Σούλι έγινε ο στόλος της Πύλης η οποία αποφάσισε να το καταστρέψει.

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΣΟΥΛΙΟΥ

1731-32 Οι Σουλιώτες αγέρωχοι από τις βουνοκορφές αποκρούουν νικηφόρα την επίθεση του Χατσί Πασά και με τον αέρα του νικητή απελευθέρωσαν από τη σκλαβιά τα χωριά της Λάκκας, της Πρέβεζας, Φαναριού και Παραμυθιάς.

1754: Το Διβάνι δίνει νέα διαταγή στον Μουσταφά Πασά να εκστρατεύσει πάλι για το Σούλι, αλλά κι αυτός είχε την τύχη του Χατσί Πασά, τα μάζεψε και γύρισε ντροπισμένος στα Γιάννενα.

1772: Οι αετοί των Σουλιώτικων βουνών κατατροπώνουν τον Σουλεϊμάν Τσαπάνη Αγά του Μαργαριτίου, τον οποίο και αιχμαλώτισαν. Αλλά και ο Αλή πασάς ο αιμοβόρος και αιμοσταγής τύραννος της χριστιανουσίνης δεν ανεχόταν μέσα στο Βιλαέτι του ελεύθερους τους Σουλιώτες. Δεν μπόρεσε με τα όπλα, προσπάθησε με δόλο να τους υποδουλώσει.

1792: Προσποιούμενος ότι θα εξεστράτευε εναντίον του πασά του Δελβίνου και Αργυροκάστρου, ζήτησε τη βοήθεια των Σουλιωτών, οι οποίοι του έστειλαν 70 παλικάρια με αρχηγό τον Λάμπρο Τζαβέλλα και τον γιο του Φώτο, τους οποίους αιχμαλώτισε και φυλάκισε.

Το Σούλι σώζεται, γιατί ένα από τα παλικάρια του, ο νέος Μαραθωνοδρόμος Νάσος αναγγέλλει το δόλο και το σκοπό του πονηρού Πασά.

Τ' ασκέρι του Αλή ξεκίνησε και έφτασε στα γύρω χωριά, οι Σουλιώτες είχαν κιόλας λάβει τα μέτρα και τους περίμεναν ταμπουρωμένοι στα καραούλια τους. Με τη Σουλιώτικη ιαχή «ω ντέρα - ω μπούρα» και με τις πρώτες μπαταρίες, τρέπουν σε άτακτη φυγή τ' ασκέρι του Αλή.

Ο Βεζύρης δεν σούχαζε αν δεν παρθεί το Σούλι.

20 Ιουλίου 1792 Επικείμενη νέα επίθεση κατά των Σουλιωτών με 15.000 Τουρκαλβανούς.

Οι Σουλιώτες ταμπουρωμένοι γερά στην Κιάφα και στα στενά περάσματα έδωσαν μάχη φονική και γέμισαν οι χαράδρες και τα φαράγγια από αρβανίτικα κουφάρια. Άναψαν τα καριοφίλια στα χέρια των υπερασπιστών της πατρικής γης και η μάχη σταμάτησε τ' απομεσήμερο.

Η καπετάνισσα Μόσχω ανησύχησε μπάνει κι αυτή στη μάχη:

Πάρτε γρήγορα τ' άρματα και τρέξτε μαζί μου».

Ήταν κάτι απερίγραπτο στη μάχη αυτή των Σουλιωτών και Σουλιωτισσών που έκαναν τους Τουρκαλβανούς να τρέχουν σαν φοβισμένα ελάφια και να καταλάβει ο Αλής πως εδώ πάνω στα βράχια βρίσκονται παλικάρια που όχι μόνο ξέρουν να πολεμούν για τη λευτεριά μα και να διώχνουν νικημένους μακριά από την πατρίδα τους ολόκληρους στρατούς.

Μπαίνοντας το 1800 ο Αλής ετοίμασε πολυάριθμο ασκέρι και μέχρι το Δεκέμβριο του 1803 αρχίζει και τελειώνει η γιγαντομαχία στα σουλιώτικα βουνά.

Το Σούλι πολιορκείται στενά, χτίζονται πύργοι στα σουλιώτικα περάσματα, δίδονται μάχες φονικές, νέες σελίδες γράφονται στην ιστορία.

Τα κατορθώματα των Σουλιωτών ξεπερνούν και αυτή ακόμη την ανθρώπινη φαντασία.

Ένας λαός αγωνίζεται και μάχεται για το ιδανικό της λευτεριάς.

Οι δυσκολίες της πολιορκίας και του αποκλεισμού επί τριτά ολόκληρα χρόνια που αντιμετώπισαν οι Σουλιώτες

άρχισαν να γίνονται τώρα αζεπέραστες και κάνουν ότι μπορούν να μη χάσουν το κουράγιο τους.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1803: Ο Αλής μπήκε στο Τετραχώρι. Οι Σουλιώτες είναι συγκεντρωμένοι μέσα στην Κιάφα, κόλλησαν πάνω και στα βράχια λες και ήθελαν να στοιχειωθούν εκεί, να γίνουν ένα με αυτά.

Αυτός είναι ο Σουλιώτικος λαός.

7 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1803. Τελευταία μέρα στο Σούλι

Τα ματωμένα βράχια, οι ένδοξες κορφές που τίμησαν πάνω από διακόσια χρόνια οι ήρωες Σουλιώτες παραδίδονται κατόπιν συμφωνίας στον τύραννο Αλή Πασά.

«Αλήπασα,
χαίρομαι όπου εγέλασα έναν δόλιον,
Είμαι εδώ να διαφεντέψω την πατρίδα μου
εναντίον εις έναν κλέφτην.

Ο υιός μου θέλει αποθάνει, εγώ όμως απελπιστώ
θέλω τον εκδίκησω πριν να αποθάνω

Κάποιοι Τούρκοι, καθώς εσύ, θέλουν ειπείν, ότι είμαι
άσπλαχνος πατέρας με το να θυσιάσω τον υιόν μου διά
τον ιδιόν μου λυτρώμόν.

Αποκρίνομαι ότι, αν εσύ πάρεις το βουνόν, θέλεις σκοτώσεις
τον υιόν μου με το επιλοπόν της φαμίλιας μου και
τους συμπατριώτες μου, τότε δεν θα μπορέσω να εκδικήσω
τον θάνατόν του, αμύ αν νικήσωμε θέλει έχω και άλλα
παιδιά, η γυναίκα μου είναι νέα.

Εάν ο υιός μου, νέος καθώς είναι, δεν μείνει ευχαριστημένος
ν' αποθάνει διά την πατρίδα του, αυτός δεν είναι
άξιος να ζηση και να γνωρίζεται ως υιός μου

Προχώρησε λοιπόν άπιστε,
είμαι ανυπόμονος να εκδικηθώ

Εγώ ο ωμοσμένος εχθρός σου

καπετάν
Λάμπρος Τζαβέλλας»

Προπύργιο ελευθερίας και εθνικής υπερηφάνειας το Σούλι, θα προβάλλει πάντα ως σηματοδότης μέσα στο διάβα της ιστορίας.

